

ΕΘΝΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

Η ΠΑΤΡΙΣ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ

ΒΗΘΛΕΕΜ

[Εκ τῶν τῆς Ματθίλλδης Σερῶσ]

Α'

Πόσον χαριτωμένη καὶ συμπαθητικὴ καὶ ζωντανὴ εἶναι ἡ Βηθλεὲμ ἀναρριχωμένη ἐπὶ τοῦ λόφου, ἐφ' οὗ κεῖται. Ἐντὸς μιᾶς ὥρας μεταβαίνει τις εἰς αὐτὴν ἐξ Ἱερουσαλὴμ δι' ἀμαξιτῆς ὁδοῦ, ἥτις—θαῦμα διὰ τὴν Τουρκίαν—διατρέχεται χωρὶς φέδρον καὶ χωρὶς τυναγμοῦ τῆς ἀμάξης, ἔνεκα τοῦ ὁποίου καταλαμβάνεται ὑπὸ ἀρρήτου γλυκύτητος. Ἐνῶ προσεγγίζει τις εἰς τὴν Βηθλεὲμ εὐθὺς ἀμα τῆ στροφῆ τοῦ δρόμου, βλέπει διὰ μιᾶς ὁλόκληρον, τὸν ἀγαπητὸν τόπον, ἐν ᾧ ἐγεννήθη τὸ θεῖον παιδίον· κατέρχεται ὁλόκληρον τὸ χωρίον πλήρες οἰκιῶν μεταξὺ τῶν ἐσπαρμένων ἀγρῶν, μεταξὺ τῶν πρασινοζουσῶν ἀμπέλων, μεταξὺ τῶν καρποφόρων δένδρων, ἐν τοῖς ὁποίοις ἐξέχει ἡ βερικοκκία χλοερά καὶ πλήρης τοῦ ἀγαστοῦ αὐτῆς καρποῦ. Ἐπειτα εἰσερχόμενός τις διατρέχει, εἶναι ἀληθές, ὁδὸ στενωτάτην, ἀλλ' ἐκ τῶν ἀνοικτῶν θυρῶν τῶν οἰκισκῶν, ἀνακαλύπτει ἐσωτερικὸν καθάριον, εὐπρεπές, ἀπέχον πολὺ τῆς δυσωδίας καὶ τῆς ἀκαθαρσίας τῶσων ἄλλων χριστιανικῶν φεῦ! οἰκιῶν τῆς Ἀγίας Γῆς. Ὁ πληθυσμὸς τῆς Βηθλεὲμ ἀνέρχεται τώρα εἰς ὀκτακισχίλιας ψυχάς, ἀλλ' ἡ μείζων αὐτῆς δόξα δὲν εἶναι ὅτι κατέστη ἀπὸ πτωχοῦ χωρίου προσκεκολλημένου εἰς πετρῶδη σπήλαια σχεδὸν μικρὰ πόλις, δὲν εἶναι ἡ εὐμάρεια ἣν ἔχει ἐκ τῆς ἐργασίας, τῆς ζωῆς, τῆς κινήσεως, ἀλλ' ὅτι καὶ οἱ ὀκτακισχίλιοι αὐτῆς κάτοικοι εἶναι σχεδὸν πάντες χριστιανοί.

Ἡ χώρα ἡ ἐκλεχθεῖσα ὑπὸ τῆς μοίρας ὅπως ὁ μικρὸς Σωτὴρ ἀνοίξη ἐν αὐτῇ τοὺς ὀφθαλμούς του εἰς τὸ φῶς, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἔχη οὔτε Μουσουλμάνους, οὔτε Ἑβραίους· οἱ Βηθλεεμίται μόνον χριστιανοὶ εἶδει νὰ ᾧσι καὶ ὁ τίτλος αὐτῶν οὗτος εἶναι ὁ μέγιστος τῶν ὄσων ἠδύναντο νὰ ἐπιθυμήσωσιν. Ἡδὴ εἰς τὴν Βηθλεὲμ ταύτην, ἣν πᾶς τις ὠνειρεύθη ἐν τῷ μέσῳ τῶν παιδικῶν του ὀνείρων, ἐπιπνέει τοιοῦτον ἀγαθὸν πνεῦμα, ὥστε φαίνεται—καὶ δὲν φαίνεται μόνον ἀλλὰ καὶ πράγματι εἶναι—ὅτι ἡ Γέννησις ἐπέριψεν ἐπ' αὐτῆς ὁλόκληρον τὴν ὑψίστην αὐτῆς ποίησιν. Οἱ Βηθλεεμίται ἀγαπῶσι τὴν ἐργασίαν ὡς τὴν πηγὴν τῆς τύχης των. Αἱ βιομήχανοι αὐτῶν χεῖρες μεταβάλλουσιν ἐντέχνως τὰ μαργαριτοφόρα

ὄστρεα, εἰς μυρία εὐσεβῆ ἀντικείμενα· κατασκευάζουσι σταυροὺς καὶ φυλακτὰ· κατεργάζονται τὸν μελάνον ἐκεῖνον ἠφαιστεϊώδη λίθον, τὸν ἐκ τῆς Νεκρᾶς θαλάσσης προσερχόμενον, εἰς ἐπιτραπέζια κομψοτεχνήματα· μεταχειρίζονται τὸ ἤλεκτρον, τοὺς ἐλαιοπυρῆνας, τοὺς πυρῆνας αὐτοῦς τῶν διαφόρων καρπῶν πρὸς κατασκευὴν στεφάνων, κομβολογίαν καὶ δὲν ἀναπαύονται πρὶν ἢ συμπληρώσωσι τὸ ἐμπόρευμά των. Ἐπειτα ἀναχωροῦσι. Διότι ὁ Βηθλεεμίτης ταξιδεύει. Μεταβαίνει μακρὰν μέχρι Ρώμης, μέχρι Γαλλίας, μέχρι αὐτῆς τῆς Ἀμερικῆς διὰ νὰ πωλήσῃ τὰ εἶδη του, ζῶν λιτότατα, σπουδάζων πάντοτε τὴν γλῶσσαν τῆς χώρας ἐνθα ἐμπορεύεται, βλέπων, παρατηρῶν, ἀποκτῶν εὐγένειαν τρόπων καὶ ὁμιλίας, ὅποια μόνον ἐν τῇ εὐτυχῇ Βηθλεὲμ ἀνεύρισκεται. Οἱ μὴ ἐργαζόμενοι καὶ μὴ ταξιδεύοντες καλλιεργοῦσι τοὺς ἀγρούς, καὶ ἐνῶ οἱ ἀδελφοὶ εἶναι μακρὰν, οὗτοι ἐπαυξάνουσι τὴν μικρὰν περιουσίαν τοῦ οἴκου καὶ ἐν τῇ εὐτυχῇ ἐπανόδῳ των τὸ πᾶν διανέμεται κοινῇ, καὶ τὸ προϊόν τοῦ ἐμπορίου καὶ τὸ προϊόν τοῦ ἀγροῦ. Δὲν εἶναι πλεονέκται. Ἐπιθυμοῦσι μόνον αἱ οἰκίαι των νὰ εἶναι καθάριοι καὶ τὰ παιδιά των νὰ μὴ κυλιῶνται ἐν τῷ πηλῷ τοῦ βυακίου. Φροντίζουσι δ' ἰδίᾳ ὅπως αἱ ἑορταὶ των τῶν Χριστουγέννων περιβαλλῶνται δι' ἐξαιρετικῆς λαμπρότητος, ὅποτε κατὰ τὴν 24 Δεκεμβρίου πανταχόθεν τῶν Ἱερῶν Τόπων συρρέουσιν οἱ προσκυνηταί, ὅπως παρευρεθῶσιν εἰς τὰς τελουμένας ἱεροτελεστίας ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῆς Γεννήσεως. Ἀγαπῶσι τὰς γυναῖκας των καθ' ὑπερβολὴν καὶ τὰς ζηλεύουσι μάλιστα, ἀλλὰ δὲν τὰς μεταχειρίζονται μὲ τὴν περιφρόνησιν ἐκείνην, ἥς ποιοῦνται χρῆσιν ἐν ταῖς τουρκικαῖς χώραις ἀπὸ Ἰόππης εἰς Σμύρνην καὶ ἀπὸ Βηρυττοῦ εἰς Κωνσταντινούπολιν. Ἡ γυνὴ τῆς Βηθλεὲμ εἶναι στοιχεῖον εὐτυχίας καὶ ἀγάπης ἐν τῷ οἴκῳ, ὅπως οὐδαμοῦ ἀλλαχοῦ τῆς Παλαιστίνης.

Καὶ ἀξίζει ἡ γυνὴ αὕτη τῆς Βηθλεὲμ τὸν ἔρωτα τοῦτον, τὴν ζηλοτυπίαν, τὸν σεβασμὸν. Πρὸ πάντων διότι εἶναι ὡραία. Δὲν εἶναι ἀπολύτως μελαγχροινὴ, ἀλλ' ἔχει χρῶμα ζωηρῶς ὠχρόν· οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς εἶναι πλατεῖς καὶ ἀνοικτοὶ καὶ ἐκπέμπουν βλέμμα εὐθὺ καὶ εἰλικρινές, ἐνῶ τὸ στόμα καθαρῶτάτης διαγραφῆς εἶναι πάντοτε ἐμπλεῶν σεβρῶν μὲν ἀλλ' εὐγενῶν μειδιαμάτων. Ἡ Βηθλεεμίτις δὲν εἶναι ὑψηλὴ, ἀλλὰ φέρει πάντοτε τὴν κεφαλὴν οὕτως εὐθείως ἐπὶ τοῦ λαιμοῦ, ὥστε φαίνεται ὑψηλὴ· τὸ πρόσωπόν τῆς εἶναι παχουλόν, ἐνῶ αὐτὴ δὲν εἶναι παχεῖα· οἱ

πόδες και αἱ χεῖρες τῆς εἶναι μικροί. Ἐκτός τούτου ἡ ἔνδυμασία τῆς ὑπέχει καλλιτεχνικωτάτας γραμμᾶς. Φέρει μακρὰν καὶ στενὴν χλαμύδα ἐκ βαθυκυάνου βάμβακος, ἀπὸ τοῦ τραχήλου κατερχομένην εἰς τὰ σφυρά· περὶ τὴν ὄσφυν ἡ χλαμύς αὐτὴ ὑπεγείρεται ὀλίγον ὡς ὑποκάμισον, διὰ μικροῦ κορδονίου. Ἐπὶ τῆς χλαμύδος ἐφαρμόζεται ἔμπροσθεν καὶ ὀπισθεν διπλῆ ἐφρεστρίς ἐκ βαθυκυάνου μαλλίου, πεποικιλιμένη δι' ἐρυθρῶν κεντημάτων. Ἄν εἶναι κόρη, ἡ κόμη τῆς εἶναι συνδεμένη διὰ ταινίας καὶ ἐπὶ τῆς κόμης φέρει μέγα μαντήλιον ἢ πέπλον ἐκ λευκοῦ βάμβακος πλουσίως κεντημένου δι' ἐρυθρῶν ἢ κυανῶν παρυφῶν· ἂν εἶναι ἔγγαμος, φέρει ἐπὶ τῆς κεφαλῆς εἶδος σκούφου ἐξ ὑφάσματος, περίξ τοῦ ὁποῦ εἶναι περιετραμμένα χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ νομίσματα, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦσι τὴν προικὰ τῆς. Τὰ νομίσματα ἔχουσι μικρὰν ὀπὴν καὶ ἐπιρράπτονται τὸ ἐν ἐπὶ τοῦ ἄλλου. Ἐπὶ τοῦ σκούφου τούτου ἡ ἔγγαμος Βηθλεεμίτις ἐπιρρίπτει τὸν πέπλον τῆς, ἀλλὰ μετὰ τσαύτης χάριτος καὶ ἀξιοπρεπειᾶς, ὥστε ὁ ὀφθαλμὸς καταμαγεύεται.

Ἄλλὰ δὲν εἶναι τοῦτο καὶ μόνον τὸ ἐξαῖρον τὰς γυναῖκες τῆς Βηθλεέμ. Ἐνῶ αἱ αὐστηραὶ γυναῖκες τῆς Ἱερουσαλήμ συλλογίζονται τὴν ἐκκλησίαν καὶ μόνον ὅπου μὲ τὸς ὀφθαλμοὺς ἀπλανεῖς καὶ κρατοῦσαι τὰ παιδιά εἰς τὰς ἀγκάλας ἢ καὶ περιστοιχιζόμεναι ἀπὸ αὐτὰ διέρχονται τὰς ὄρας ψιθυρίζουσαι προσευχάς, ἃς δὲν ἔννοοῦσιν, αἱ ζῶνται γυναῖκες τῆς Βηθλεέμ ἐργάζονται κατ' οἶκον, καταγίνονται εἰς τὸ μικρὸν ἐμπόριον τῶν ὀπωρῶν ἢ τοῦ σίτου, ἢ κατεργάζονται τὰ μαργαριτοφόρα ὄστρεα. Ἐνῶ οἱ σύζυγοί των εἶναι μακρὰν, αὐταὶ φυλάττουσι τὸν οἶκον, ἀνατρέφουσι τὰ τέκνα, αὐξάνουσι τὴν οἰκιακὴν εὐεστώ καὶ σεμναὶ καὶ ὑπερήφανοι ἀποφεύγουσι πάντα κίνδυνον. Ἄ! πρέπει νὰ τὰς ἴδητε, ὅταν κατέρχονται εἰς Ἱερουσαλήμ μὲ τὸς πλήρεις ἐλαίου ἀμφορεῖς καὶ μὲ τὸς πλήρεις ὀπωρῶν καλάθους, ῥυθμικῶς βαδίζούσας μὲ τὸς μικροὺς αὐτῶν πόδας, τοὺς μόλις ἐγγίζοντας τὴν γῆν, καὶ προσομοιάζουσας μὲ ἀγάλματα. Βλέπουσι καὶ παρέρχονται ὑπερήφανοι, ἤρεμοι καὶ ταπειναί. Καὶ τὸ ἀπόγευμα ἀφοῦ ἐπροσκύνησαν τὸν ἅγιον Τάφον, ἐπεράτωσαν τὴν ἐργασίαν αὐτῶν καὶ τὴν προσευχὴν, ἐπανέρχονται καθ' ἑμίλους εἰς τὸν χαριτωμένον αὐτῶν τόπον. Οὔτε ἄδουσιν, οὔτε ὁμιλοῦσι· τὰ ὄραια αὐτῶν στόματα μένουσι κεκλεισμένα καὶ ἥσυχα.

Τώρα, ὅλα ταῦτα, λέγουσιν οἱ Βηθλεεμίται, εἶναι χαρίσματα τοῦ θεοῦ παιδίου.

Β'

Εἶναι προφανές ὅτι ὁ Κύριος ἡμῶν ἐγεννήθη ἐν τῷ χανίῳ. Τὸ χανίον ἐν τῇ Ἀνατολῇ εἶναι κᾶτι τι ὀλιγώτερον πανδοχείου. Τὸ πολὺ πολὺ

εἶναι οἰκοδόμημα, τοῦ ὁποῦ διατηροῦνται οἱ τοῖχοι, ἀπὸ τοῦ ὁποῦ ὁμοῦς ἐλλείπει ἡ στέγη· πολλάκις εὐρηται ἐν μέσῳ τῶ ἀγγῶ, πολλάκις πλησίον βράχου ἢ σπηλαίου· ἐνίοτε ὅταν τὸ χανίον εἶναι πλούσιον, ἔχει καὶ ὀλίγην στέγην. Εἶναι τόπος ἀναπαύσεως κυρίως διὰ τοὺς ἵππους, τοὺς ἡμιόνους, τοὺς ὄνους. Ὑπάρχουσι φάτναι καὶ εὐρίσκει τις ἐν αὐτῷ ἄχυρον, κριθὴν καὶ ὕδωρ. Τὰ ζῶα δύνανται ἐν αὐτῷ νὰ φάγωσι καὶ νὰ ἀναπαυθῶσιν. Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τοὺς ἀνθρώπους, οὗτοι ἐξαπλώνονται κατὰ γῆς ἀκουμβῶντες ἐπὶ τοῦ ἐριπίου καὶ κοιμῶνται ὑπὸ τὴν ἀναλαμπὴν τῶν ἀστέρων ἢ ὑπὸ τὸ θάλπος τοῦ ἡλίου. Ὁ ὁδοιπόρος δύναται νὰ καθίσῃ ἢ καὶ νὰ ἐξαπλωθῇ ἐξωθεν τῆς θύρας τοῦ χανίου ἐπὶ λιθίνου καθίσματος, τὸ ὁποῖον χρησιμεῖται προσέτι διὰ τὴν ἄνοιον ἐπὶ τοῦ ἵππου ἢ ἡμιόνου, καὶ ἂν ἔχη μανδύαν τινὰ ἢ τάπητα, δύναται καὶ νὰ κοιμηθῇ ἐξωθεν τοῦ χανίου. Συνήθως ὁ ὁδοιπόρος δὲν εὐρίσκει ἄλλο ἀναψυκτικὸν ἢ ποτήριον ὕδατος. Ἐὰν ὁμοῦς τὸ χανίον εἶναι πολυτελές, ἡμπορεῖ νὰ εὕρῃ καὶ κυθίσκον καφέ, ἀλλ' οὐδὲν πλέον. Εἰς τὰ χανία ταῦτα συνήθως εὐρηται ὁ κύριος μὲ ἓνα ἢ δύο ὑπηρέτας· καὶ εἰς τὰ ἀπώτερα χανία, εἰς τὰ ἐπικίνδυνα μέρη, ἡ Τουρκικὴ κυβέρνησις διατηρεῖ στρατιωτὴν ζαπτιέ.

Κατὰ τοὺς εὐτυχεῖς χρόνους τῆς Γεννήσεως, τὰ χανία ἦσαν ἀκόμη πλέον πρωτογενῆ, σχεδὸν παρεκτάσεις τῶν φυσικῶν σπηλαίων. Ἡ Βηθλεέμ εἶχε μικρὸν πανδοχεῖον, ἀλλ' ὁ Ἰωσήφ καὶ ἡ Μαρία δὲν ἠδύνατο νὰ μεταβῶσιν, οὐχὶ διότι δὲν εἶχον χρήματα διὰ νὰ πληρώσωσι τὴν διαμονήν, ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ κατάλυμα ἦτο πλήρες. Δόγμα εἶχεν ἐξέλθει ταῖς ἡμέραις ἐκεῖναις ἐν ὀνόματι τῆς Ῥώμης ὑπὸ Κυρηναίου ἡγεμονεύοντος τῆς Συρίας περὶ ἀπογραφῆς τῶν κατοίκων καὶ ἡ Παλαιστίνη ἦτο ἀνάστατος, ἐκάστου πορευομένου εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν πρὸς ἀπογραφὴν. Ὁ Ἰωσήφ ἐξ οἴκου καὶ πατριᾶς Δαυὶδ, καίτοι τέκτων τὸ ἐπάγγελμα, εἶδε νὰ μεταβῇ εἰς Ἱερουσαλήμ. Ἡ ὁδὸς ἐκ Ναζαρέτ εἶναι μακρὰ ἐξ ἢ ἑπτὰ ἡμερῶν καὶ ἐποιοῦντο ἐκάστοτε σταθμούς. Ἡ Βηθλεέμ ἦτο ὁ τελευταῖος σταθμὸς, ἐν ᾧ ἡ Μαρία καὶ ὁ Ἰωσήφ ἔστησαν τὴν νύκτα τῆς εἰκοστῆς τετάρτης Δεκεμβρίου. Μὴ εὐρόντες θέσιν εἰς τὸ πανδοχεῖον, μετέβησαν νὰ ἀναπαυθῶσιν εἰς τὸ χανίον, ὅπου μετ' ἀνάπαυσιν ὀλιγῶν ὥρῶν τὴν ἐπομένην ἡμέραν θὰ ἐλάμβανον τὴν ἄγρυσαν πρὸς τὴν ἱερὰν πόλιν. Οὕτως ἡ Μαρία, ἥτις κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν, ἂν πᾶσαι αἱ παραδόσεις τῆς Ἱερᾶς Γῆς δὲν σφάλονται, ἦτο δεκατεσσάρων ἐτῶν καὶ ἡμίσεος, κατελήφθη ὑπὸ τῶν ὠδίνων τοῦ τοκετοῦ ἐν ἐκείνῳ τῷ ταπεινῷ καταφυγίῳ, ἐνῶ οἱ ὀδόντες ἔτριζον ἐκ τοῦ ψύχους, καὶ τὰ ἐκεῖ πλησίον ζῶα εἶδον τὸ θεῖον παιδίον ἐπὶ τοῦ ἀχύρου τῆς φάτνης καὶ ἦλθον νὰ

θερμάνωσι τὸ μικρὸν αὐτοῦ σῶμα διὰ τῆς θερμῆς αὐτῶν ἀναπνοῆς. Ὑψηλά, ὑψηλά, ἐν τῷ ἀθλίῳ ἐκείνῳ συμφρυμῶ ἀνθρώπων καὶ κτηνῶν, ἔστη ὁ φωτεινὸς ἀστήρ, ὅστις ὠδήγησε τοὺς ἀπὸ Ἀνατολῶν παραγενομένους μάγους. Ὁ εἰς ἐξ αὐτῶν ἤρχετο ἐκ Περσίας, ὁ δεῦτερος ἐξ Ἰνδιῶν καὶ ὁ τρίτος ἐξ Ἀθησινίας, καὶ οἱ τρεῖς δὲ προσκομίσαντες δῶρα καὶ χρυσὸν καὶ λίθινον καὶ σμύρναν ἔπεσον καὶ προσεκύνησαν ἐν τῷ πτωχῷ ἐκείνῳ χανίῳ τῆς Βηθλεέμ, ὅπου τὸ παιδίον ἠνέφξε τοὺς ὀφθαλμοὺς, οἵτινες ἐμελλον νὰ σκορπίσωσιν εἰς τὸν κόσμον τὸ φῶς τῆς ἀγάπης.

Γ'

Πρὸς τί νὰ διηγηθῶ τὴν ἱστορίαν τῆς ὠραιότητας ἐκκλησίας, τῆς ἰδρυθείσης ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ χώρου τῆς Γεννήσεως; Πᾶσαι αὐταὶ αἱ ἐκκλησίαι τῆς Παλαιστίνης ὀφειλόμεναι κατὰ μέγα μέρος εἰς τὴν μεγάλην εὐσέθειαν τῆς μητρὸς τοῦ Κωνσταντίνου ἁγίας Ἐλένης, κατεστράφησαν ἢ ἐν ὄλῳ ἢ ἐν μέρει καὶ ἀνωκοδομήθησαν ἐντελῶς ἢ κατὰ τμήματα καὶ τοῦτο πεντάκις ἢ ἑξάκις. Ἐδῶ ἐν Βηθλεέμ μεθ' ὅλα τὰ συμβάντα, τὸ σπήλαιον, ἐν ᾧ ἐγεννήθη ὁ Ἰησοῦς, ἀπέμεινεν ἀκέραιον.

Λαμβάνει τις ἄνωθεν ἐκ τῆς ἐκκλησίας μικρὸν κηρίον καὶ κατέρχεται δώδεκα βαθμίδας ἀριετὰ ὑψηλὰς λελαξευμένης ἐν τῷ βράχῳ. Σκότος ἐπικρατεῖ περίξ, ἐνῶ βαδίζει τις ἐν τῷ στενῷ διαδρόμῳ τοῦ ὑπογείου. Τέλος ζωηρὰ ἀνατύγεια λαμπάδων πλήττει τὸν βαδίζοντα, ἀναλαμπὴ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου, καὶ εὐρίσκειται τις ἐν τῷ σπηλαίῳ τῆς Γεννήσεως. Εἶναι φυσικὸν σπήλαιον ἐσκαμμένον ἐν τῷ μαλακῷ τιτανώδους βράχῳ, τοῦ ὁποῦ ὑπέκειται τεχνιτὸς θόλος. Τὸ μήκος αὐτοῦ εἶναι δώδεκα μέτρων, τὸ πλάτος τριῶν ἢ τεσσάρων καὶ οὐδὲν πλέον· ἔχει τρεῖς θύρας, ἀλλ' ἐξ αὐτῶν δὲν ἀπεκδέχεται φῶς ἐξωθεν. Καίουσι διαρκῶς ἐν αὐτῷ πεντηκονταετρεῖς λαμπάδες· τὸ εἶδος εἶναι κεκαλυμμένον διὰ λευκοῦ μαρμάρου· ὁμοίως διὰ λευκοῦ μαρμάρου εἶναι κεκαλυμμένα αἱ παρειαὶ τοῦ βράχου, ἐπ' ὧν ἐπίκειται πλουσία ἐπίστρωσις ἐκ δέρματος. Ἀριστερᾷ τῇ εἰσοδῷ μετὰ τρία βήματα ὑπάρχει ἀψίς, καὶ κάτωθι κυκλοτερῶς ἀνοιγμα, διὰ τοῦ ὁποῦ φαίνεται λίθος διάσπρος χρώματος ὑποκυάνου. Ἐν τῷ κυκλοτερῆ ἀνοιγματι ὑπάρχει προσηλωμένος ἐπὶ τοῦ μαρμάρου ἀργυροῦς ἀστήρ, περὶ τὸν δίσκον τοῦ ὁποῦ εἶναι γεγραμμένον HIC DE VIRGINE MARIA JESUS CHRISTUS NATUS EST. «Ἐνταῦθα ἐκ τῆς Παρθένου Μαρίας ἐγεννήθη ὁ Ἰησοῦς Χριστός». Τὰ γόνατα κάμπτονται καὶ ἀπλήστως τὰ χεῖλη φέρονται πρὸς τὸν ψυχρὸν ἀργυρον, ὡς νὰ ἀνεζήτησαν νὰ ἀσπασθῶσι τὸ καθάριον μέτωπον ἢ τὴν ἀθῶαν μικρὰν χεῖρα τοῦ νεογεννηθέντος.

Ἄλλ' ὀλίγον ἀνωτέρω ὁ βράχος ἔχει μικρὸν κοίλωμα· εἶναι ἡ κοιτίς, εἶναι ἡ θέσις τῆς φάτνης, ἐν ᾗ ἡ Παρθένος Μαρία κατέθηκε τὸ ἱερὸν βρέφος ἐπικαλουμένη ἐπ' αὐτοῦ ἀγαθὴν τὴν νύκτα τοῦ Δεκεμβρίου. Εἶναι ἡ θέσις ἐν ᾗ προσήλθον καὶ ἐγονάτισαν οἱ ποιμένες οἱ ἀγραυλοῦντες κατὰ τὴν ψυχρὰν νύκτα, καὶ πρὸς οὓς εἶπεν ὁ ἄγγελος Κυρίου «Ὑπάγετε καὶ εὐρήσατε βρέφος ἐσπαργανωμένον κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ. Οὗτός ἐστι Χριστός ὁ Κύριος». Καὶ ἰδοὺ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν πάντων ἐξαφανίζεται ἡ θαυμασία ἐκκλησία, ἡ ἰδρυθεῖσα ἐπὶ τοῦ ἀθλίου τούτου καταφυγίου τῆς νεαρᾶς μητρὸς καὶ τοῦ νεογεννηθέντος· καὶ λησμονεῖ τις καὶ τὸν θρησκευτικὸν φανατισμὸν ἐξ οὗ ἔνεκα τῆς ὑπεξαίρεσεως τοῦ ἀστέρος τῆς Γεννήσεως ἢ Τουρκικῆς κυβερνήσεως φυλάττει διὰ Τούρκων στρατιωτῶν τὸν ἱερὸν τόπον· καὶ δὲν βλέπει οὔτε τοὺς στρατιώτας, οὔτε τοὺς Ἕλληνας, οὔτε τοὺς Ἀρμενίους ἱερεῖς, οὔτε ἀντιλαμβάνεται τοῦ φωτός τῶν λαμπάδων, ἢ τῶν πολυτίμων ἀναθημάτων, ἢ τῶν χρυσοποικίλων εἰκόνων. Οὐδὲν τούτων, πάντα λησμονεῖ τις καὶ πρὸ αὐτοῦ μία καὶ μόνη ἀναγεννᾶται ἰδέα. Ἐδῶ ἐγεννήθη τὸ βρέφος, πρὸς τὸ ὁποῖον πρὸ δισχιλίων ἐτῶν ἐκτείνονται αἱ χεῖρες ὄλων τῶν χριστιανοπαίδων τῆς γῆς· ἐδῶ εἶναι ἡ κοιτίς ὅπου αὐτὸ κατετέθη ὑπὸ τῶν ἐλαφρῶν καὶ τρυφερῶν χειρῶν τῆς νέας μητρὸς· ἐδῶ διὰ τὴν κοίμησιν τὸ μικρὸν παιδίον τὸ ἐνανούριεν ἐκείνη δι' ἄσματος τῆς ἀπαλῆς καὶ γλυκεῖας ἑβραϊκῆς γλώσσης. Ἐδῶ εἶναι ἡ φάτνη. Ἐδῶ εἶναι ἡ ἀπλὴ καὶ ἀπέριττος κοιτίς, ἣν ἀναλογίζονται αἱ ἀθῶαι ὑπάρξεις, πρὸς ἣν στρέφονται αἱ ἀγνόταροι παρακλήσεις, πρὸς ἣν ἀποτείνονται οἱ ἐγκάρδιοι στοχασμοί. Τί δύναται τις ἄλλο νὰ αἰσθανθῇ, ἄλλο νὰ συλλογισθῇ ἢ ἐκείνο τὸ μυστήριον τὸ τόσον συγκινητικὸν ἐν τῇ ἀθλιότητι αὐτοῦ καὶ τῇ γυμνότητι; Ἡ φάτνη! Ἄς τὴν παρατηρήσωμεν καλῶς, καθότι ἐν πᾶσαι αἱ ὑπάρξεις αἱ κατατριβεῖσαι ἐν ταῖς στερήσεσι καὶ τῇ βιοτικῇ πάλῃ ἐρωτήσωσι παρὰ τοῦ χρονογράφου τοῦ ἐπισκεφθέντος τὴν Ἀγίαν Γῆν τί εἶναι ὁ Γολγοθᾶς καὶ τί εἶναι ὁ Πανάγιος Τάφος, ἂν πᾶσαι αἱ ψυχαί, αἵτινες εἰσέτι δὲν ὑπέκυψαν καὶ αἵτινες ἀκόμη ἀγωνίζονται, θελήσωσι νὰ μάθωσι τί εἶναι τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν ἢ ἡ Γεθσημανή, ἀλλ' ὅλα ἐκεῖνα τὰ μικρὰ ἀθῶα ὄντα θὰ ἀπευθύνωσι συντόνους ἐρωτήσεις περὶ τῆς φάτνης καὶ τοῦ ἐν αὐτῇ τελεσθέντος μεγάλου μυστηρίου.

Τὰ παιδιά δὲν γνωρίζουσι τὸν ἀγῶνα τῶν Παθῶν· ἐκεῖνα δὲν γνωρίζουσιν ἢ τὸ ψυχρὸν τοῦτο σπήλαιον, περὶ τὸ ὁποῖον ὑπῆρχε μέγας καταπράσιος ἀγρὸς πλήρης δένδρων, μὲ ἐκτεταμένους λειμῶνας, ἐν τῷ ὁποίῳ λαὸς ἐκ ποιμένων, ἐξ ἀγρωτῶν, ἔσπευδεν ἀπανταχόθεν, ὅπως εἰς αὐτὸ προσκυνήσῃ ἐν τῇ λιθίνῃ κοιτίδι τὸ μικρὸν βρέφος τὸ κατακείμενον ἐν τῇ ἐξ ἀχύρων στρωμνῇ.

Καὶ ἐνῶ προσεκύκλουν τὸν ἱερὸν χώρον, αἴφνης οἱ οὐρανοὶ ἀνεώγησαν, φῶς μέγα ἐπέλαμψε καὶ ἄρρητος ἠκούσθη μελωδία ἀγγέλων στρατιᾶς οὐρανόθεν αἰνούντων τὸν Θεὸν καὶ λεγόντων· «Δόξα ἐν Ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη· ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία».

Μετάφρασις Μ. Π. Λ.

Ο Σ Ω Τ Η Ρ

[Χριστουγεννιάτικον Διήγημα]

Ὁ φόβος τὸν κατεῖχεν· εἶχεν ἀπομάθη σχεδὸν νὰ περιπατῆ ἀπὸ χθὲς ἤτο ἐλεύθερος. Ἄλλὰ τί ἐφοβεῖτο; Δειλὸς δὲν ἦτο διόλου, θὰ ἠμποροῦσεν εὐκόλα νὰ καταβῆ ἐκεῖνον, ὅστις θὰ τὸν προσέβλαλλε. Τὴν πυγμαχίαν καὶ τὴν πάλην ἠδύνατο νὰ καυχᾶται ὅτι γνωρίζει πολὺ καλὰ· οἱ βραχιόνες του ἦσαν σιδηροὶ καὶ αἱ πυγμακί του ὡς κεφαλαὶ βοπάλου· ἡ ὅλη παράστασις του ἐμαρτύρει τὴν βώμην τοῦ κτήνους. Ἡ χαρὰ του, χαρὰ ἀπαισία, ὅτι δὲν ἠσθάνετο πλέον εἰς τοὺς πόδας τὴν ἄτιμον πέδην τοῦ δεσμώτου, ὅτι δὲν προσέκοπτε πλέον ἢ κεφαλή του εἰς τοὺς σκοτεινοὺς τοίχους τῆς εἰρκτῆς, τὸν ἐμέθεν· ἐν τούτοις ὁ φόβος, μήπως πάλιν συλληφθῆ, τὸν κατελάμβανεν εἰς πᾶσαν στροφὴν, εἰς πᾶν κενὸν διάστημα τοῦ δάσους. Κατεκλίνετο τότε εἰς τὰ χόρτα, ἐκρύπτετο εἰς τὰς αὐλάκας τῶν ἐσπαρμένων ἀγρῶν, ὅπου τὰ φαιὰ βράχη του συνεζόντο μετὰ τὸ φαιὸν χῶμα. Εἰς τὸν ἀέρα ἐπετερυγίζον μικραὶ νιφάδες χιόνος.

Ἄμα διέκρινε μακρὰν κἀνένα ἄνθρωπον, ἐπέρνα μὲ βίαν τὰ λιβάδια, ἀνερχοῦτο εἰς τοὺς φράκτας, ἐπήδα τὰς τάφρους καὶ μαζευμένους ἐκρύπτετο ἐντὸς τῶν θάμνων μὲ καρδίαν ἰσχυρὰς πάλλουςαν.

Δύο ἡμέρας καὶ δύο νύκτας εἶχε περάσῃ τὴν ζωὴν αὐτὴν τοῦ καταδιωκόμενου ζώου θέλων νὰ διαφύγῃ τὸ κυνήγιον, τὸ ὁποῖον θηρευτικοὶ κύνες τῆς δικαιοσύνης παρεσκύαζον ἴσως ὀπισθὲν του.

Μόλον τοῦτο ἦτο ἀρκετὰ εὐτυχῆς, ἀπολαύων τὰ πάντα μὲ ψυχὴν νέαν καὶ ὀφθαλμοὺς, ὅτινες εἶχον ἀπομάθη τὰ πάντα.

Τοῦ ἐφαίνετο ὅτι ἐμάνθανεν ἐκ νέου τὴν φύσιν, καὶ τοῦτο ἐδίδα νέαν ζωὴν εἰς αὐτόν, τὸν παλαιὸν ἀπόκληρον τῆς ζωῆς.

Οὔτε φύλλα ὑπῆρχον εἰς τὰ δένδρα, οὔτε ἄνθη εἰς τοὺς φράκτας, οὔτε οὐρανὸς γαλανός, ἀλλὰ βεβαίως δὲν εἶνε κανεὶς πολὺ ἀπαιτητικός, ὅταν ἔχη περάσῃ δεκαπέντε ἔτη εἰς τὴν εἰρκτὴν περιωρισμένους εἰς τοὺς τέσσαρας τοίχους αὐτῆς. Δέκα πέντε ἔτη! Ὅταν τὰ ἐσυλλογίζετο, τὸν κατελάμβανεν ἀηδία. Καὶ τῷ ὑπελείποντο ἀκόμη πέντε! Ἦτο πολὺ σκληρόν.

Εἰς μίαν λοιπὸν φοβερὰν κρίσιν τῆς στενοχωρίας του ἔλαβε τὴν ἀπόφασιν νὰ θέσῃ τέρμα εἰς τὸν βίον αὐτὸν καὶ κατέστρωσε μὲ πολλὴν σοφίαν, μὲ ἡρεμίαν καὶ μέθοδον τὸ σχέδιόν του.

Κάνεις σχεδὸν δὲν τὸν ὑπόπτειεν. Ἦτο τόσον καλός! Δεκαπέντε ἔτη ὑποταγῆς καὶ εὐπειθείας τὸν ἤξιώσαν τῆς ἐμπιστοσύνης τῶν φυλάκων. Βαθμηδὸν κατώρθωσε νὰ προμηθευθῆ ὅ,τι τοῦ ἐχρειάζετο, ἐν βίνιον, ἀντίτυπα τῶν κλειδίων τῆς φυλακῆς, ἐν ἄγκιστρον καὶ σχοινία. Μερικοὶ δὲ συνάδελφοὶ του τὸν ἐβοήθησαν διὰ νὰ γελάσουν, διὰ νὰ κάμουν τοὺς δεσμοφύλακας νὰ θυμώσουν· δὲν ἐπίστευον ποτὲ ὅτι θὰ κατορθώσῃ νὰ δραπετεύσῃ.

Τὴν προπαρελθοῦσαν λοιπὸν νύκτα, ἐνῶ χιῶν μετὰ σφοδροῦ ἀνέμου ἐστροβιλιζέτο ἐξω, ἐδραπέτευεν. Ὁ φίλος τῶν φαυλοβίων ἀνεμος ἐσκόρπισε τὰ ἐπὶ τῆς χιόνος ἵχνη του καὶ τὸν ὤθησε πρὸς τὰ ἐμπρὸς μὲ σφοδρότητα φιλικὴν ὡς χεῖρ σικιᾶς εὐνοϊκῆς.

Ὁ συριγμὸς τοῦ ἀνέμου τοῦ ἐφαίνετο ὡς μουσικὴ καὶ εὐχαριστεῖτο νὰ αἰσθάνεται, ἐνῶ ἔτρεχεν εἰς τὰ ἐμπρὸς, τὰς θωπέας αὐτοῦ· τοῦ ἐφαίνετο ὅτι κᾶτι ζωντανὸν προσέπιπτεν εἰς τὰ στήθη του καὶ τὸν ἐνηγκαλιζέτο, ἐνῶ ἐξ ἀμνημονεύτων χρόνων εἶχε στερηθῆ πᾶσαν ἐπαφὴν καὶ φιλίαν.

Ὁ ἀνεμος λοιπὸν, ὡς εὐσυνείδητος ὑπηρετῆς, ἐξήλειψε τὰ ἐπὶ τοῦ λευκοῦ τάπητος ἵχνη τῶν βημάτων του. Καὶ οἱ σταλέντες πρὸς καταδιώξιν του ἔπρεπε, διὰ νὰ ἐπανεύρουν τὰ ἵχνη του, νὰ ἐπικαλεσθῶν τὴν μαρτυρίαν τοῦ ἀνέμου... ἀλλ' ὁ ἀνεμος εἶχε φύγῃ μαζὶ μὲ τὸ μυστικόν του.

Ἄλλ' ἐπὶ τέλους δὲν εἶχε καὶ τόσῃν ἀνάγκην προφυλάξεων. Ἐὰν ἐπροχώρῃ μὲ βῆμα ἡσυχον διὰ μέσου τῆς ὁδοῦ, θὰ τὸν ἐξελάμβανον ὡς πτωχὸν βρακένδυτον ζητοῦντα ἐργασίαν. Καὶ δὲν θὰ ἦτο ὁ μόνος ἄθλιος εἰς τὸν τόπον αὐτὸν ἐν καιρῷ χειμῶνος.

Ἄλλὰ πάλιν ἡ ἀνάμνησις τῆς τόσον προσφάτου δραπετεύσεώς του τὸν ἐτάραττε· τοῦ ἐφαίνετο ὅτι ὠμοιάζε μὲ ἄνθρωπον, ὅστις ἔπεσεν ἀπὸ τὴν ἀγχόνην καὶ ἐξέφυγεν· ἡ κεφαλή του ἦτο ἐξυρισμένη, τὸ πανταλόνιόν του εἰς ἀποσύνθεσιν καὶ τὰ ὑποδήματά του ἄφρινον κενὰ διαστήματα, ἵνα οἱ δάκτυλοι του δραπετεύουν καὶ αὐτοὶ ἐκ τῆς εἰρκτῆς των καὶ ἀνανεώνουν τὸν ἐλεύθερον ἀέρα.

Εἰς τὸ δάσος ἐν στρουθίον ἐπέταξε πολὺ πλησίον του· αἱ φωναὶ του ἐδείκνυσαν στενοχωρίαν, ἐφαίνετο ὡς νὰ ἐζήτηε ἐλεημοσύνην. Ἦτο τὸ πρῶτον ὄν, τὸ ὁποῖον τὸν ἐπλησίασεν. Ἐγέλασε μόνος του καὶ μὲ χαϊρέκακον σαρκασμὸν εἶπεν:

— Ἄ, ἄ! κακόμοιρο πουλί, τὴν ἰδίαν τύχην ἔχεις μὲ ἐμέ· εἶσαι ἐλεύθερον, ἀλλ' ἀποθνήσκεις ἀπὸ τὴν πείναν.

Ἐχῶσε τὴν χεῖρα εἰς τὸ ἐπανωφόριόν του καὶ

εὔρεν ὀλίγα τρίμματα ἄρτου ξηρά, τὰ ὅποια ἐρριψεν ἐμπρὸς μὲ μειδιάμα χλευαστικόν. Ἡ ἔχρησταιτο ὅτι ἐγένετο καὶ αὐτὸς Πρόνοια δι' ἐν ὄν ἀποθνήσκον τῆς πείνης.

Ἡ φωνὴ του ἐξήρχετο ὡς ἀπὸ σπήλαιον· αἱ συλλαβαὶ τῶν λέξεων του ἤχουν ὡς ἐντὸς πηγάδιου. Τὸ στρουθίον παρακινούμενον ἀπὸ τὴν πείναν ἤρπασε τὰ τρίμματα, καὶ τρομαγμένον ἀπὸ τὴν φωνὴν ἐπέταξεν εὐθὺς ὡς ἀστραπῆ.

— Ἄ! πάντοτε αὐτὸ θὰ γίνεται, πάντοτε θὰ εἶμαι τὸ φόβητρον!

Καὶ ἀληθῶς δὲν εἶχε διόλου ὄψιν ἐλκυστικὴν. Ἦτο τότε πενήτηκοντα ἐτῶν, ἐφαίνετο ὅμως πολὺ μεγαλύτερος. Τὸ πρόσωπόν του κατεστραμμένον, ἡ βράχη του κυρτωμένη, τὸ μέτωπόν του ἔφερε βαθείας ρυτίδας, ἀλλ' ἦτο ἰσχυρὸς καὶ εἶχε τὸ στήθος ἀθλητοῦ.

Ὅ,τι πρὸ πάντων τὸν ἐστενοχώρει, ἦτο ὅτι, ἐνῶ ἠσθάνετο φοβερὰν πείναν, δὲν ἐτόλμα, δειλότερος ἀπὸ τὸ πτηνὸν τῶν δασῶν, νὰ πλησιάσῃ τοὺς ἀνθρώπους καὶ νὰ ζητήσῃ ὀλίγον ἄρτον. Ἐφαγεν ὀλίγην χιόνα διὰ νὰ καταπραύνη τοὺς νυγμούς τοῦ στομάχου, ἀλλ' αὐτὴ δὲν ἦτό τι στερεόν· ἐπεθύμει πολὺ νὰ εἶχε κᾶτι νὰ δαγκάσῃ.

Δὲν θὰ ἠμποροῦσε νὰ ἀνθέξῃ ἐπὶ πολὺ ἀκόμη· ἐνόεε ὅτι τὸ κέντρον τῆς πείνης θὰ τὸν ὤθει πρὸς κατοικίαν τινὰ ἀνθρώπων, ὡς τοὺς λύκους ἐν καιρῷ χειμῶνος.

Ἐνῶ εἰς τοιαύτην κατάστασιν εὐρίσκετο ἐντὸς τοῦ δάσους στηριζόμενος εἰς ἕνα κορμὸν καὶ διάφορα σχέδια μελετῶν, εἰς κώδων ἀντήχησεν εἰς τὸ παρακείμενον χωρίον καὶ διὰ μέσου τοῦ ἀέρος ἔσπευσε νὰ ἀφυπνίσῃ καὶ ἄλλους κώδωνας. Τοὺς ἐκάλει μὲ τὴν γλυκεῖαν προσφώνησιν· «Ἐξυπνήσατε, ὁ Χριστὸς ἐγεννήθη!» Καὶ ἦδη εἰς ἄλλος κώδων, εὐπειθῆς εἰς τὴν πρόσκλησιν, τῷ ἀπήντα μὲ φαιδρότητα, καὶ ὀλίγον ἔπειτα καὶ δεῦτερος καὶ τρίτος ἀντήχησαν πληροῦντες τὸν ἀέρα ἁρμονίας.

Θὰ ἔλεγε κανεὶς ὅτι ψυχαὶ ἐν χαρᾷ ἐπέτων ἀπὸ τὰ κώδωνοστάσια διὰ νὰ στροβιλισθῶν μὲ τὰς νιφάδας, νὰ ψάλουν ἐν ἐλευθερίᾳ τὴν ἐλευσίαν τοῦ Σωτῆρος, νὰ εἰσέλθουν ὡς κύματα ἤχων εἰς τὰς οἰκίας τῶν ἀνθρώπων, νὰ διαχυθῶν ὡς μικρὰ νομίσματα εἰρήνης εἰς τὰς πτωχικὰς καλύβας, νὰ ἐκπληρώσουν τὴν ἀποστολὴν τῶν ἀγγέλων, ὅτινες ἀνήγγειλάν ποτε τὸ εὐφρόσυνον ἄγγελμα εἰς τοὺς ποιμένας τῆς Ἰουδαίας.

Δὲν ἀπηξίωσαν δὲ νὰ εἰσδύσουν καὶ εἰς τὸ σκότος τοῦ δάσους μέχρι τοῦ ἀπάτριδος καὶ νὰ ψάλουν τὸν ὕμνον τῆς ἐλπίδος. Ἡ φωνὴ τῶν κώδωνων τῷ ἐφάνη καλή, ἀλλὰ δὲν ἐνόεε τί ἤθελον, οὕτως ὅλοι ἡμοῦ σημαίνοντες, ν' ἀναγγείλουν ἀπὸ ἕνα τόπον εἰς ἄλλον.

Οἱ κώδωνες λαλοῦσι τὴν γλῶσσαν τῆς πίστεως, τὴν δὲ πίστιν ὁ δυστυχῆς εἶχε πρὸ πολ-
λοῦ ἀπομάθη.

Ἄλλ' οὔτε πένθος οὔτε καταστροφὴν ἠμποροῦσαν ν' ἀναγγέλλουν. Ἡ φωνὴ των εἶχε τὸν τόνον τῆς χαρᾶς. Ἀπὸ αὐτὴν παρασυρθεὶς καὶ αὐτὸς ἐσηκώθη καὶ διηυθύνθη πρὸς τὸ μέρος, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἤρχοντο οἱ ἤχοι ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι ἔκαμνον ἴσως τοὺς ἀνθρώπους καλητέρους εἰς τὴν κοιλάδα.

Δὲν ἐσυλλογίσθη τὰ Χριστούγεννα· αὐτὰ δὲν τοῦ ἔφερον καμμίαν ἀνάμνησιν. Ἡ ζωὴ του δὲν εἶχεν ἀναμνήσεις φωτεινάς, ὑπῆρξε πάντοτε ἀθλία. Τὸ παρελθόν του τοῦ ἐφαίνετο ὡς μαύρη τρύπα, εἰς τὴν ὁποῖαν τὰ πάντα συνεπιέστησαν καὶ συνετριβήσαν ἀφήσαντα μόνον ἐρείπια καὶ ἐρήμωσιν.

Διῆλθε τὸν βίον κυμαινόμενος διαρκῶς εἰς τὸ πέλαγος τῆς τυχοδιωξίας καὶ κατέληξε μετὰ ἀνωφελεῖς πλάνας ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ὡς οἰκτρὸν ναυάγιον εἰς τὴν εἰρκτὴν. Διατί; καλὰ καλὰ καὶ αὐτὸς δὲν ἤξευρε... εἶχε περάσῃ πάρα πολὺς καιρὸς... Τώρα πάλιν ἦτο ἐλεύθερος. Ἀνεθάρρησε καὶ ἐπροχώρησε μέχρι τοῦ ἄκρου τοῦ δάσους καὶ ἐκεῖθεν εἶδε τὴν ἡλιόλουστον πεδιάδα. Τὰ χαμηλὰ νέφη εἶχον τρυπηθῆ ἀπὸ τὰ ἀργυρὰ βέλη τοῦ τερπνοῦ ἡλίου τοῦ χειμῶνος, ὅστις μαζὶ μὲ τοὺς κώδωνας διήνοιγε τὸν ἐνδοξον δρόμον του.

Μὲ περισσώτερον ὀλονὲν θάρρος διηυθύνετο πρὸς τὸ μέρος τῶν κώδωνων. Προσποιοῦμενος τὸν ἀνύποπτον ἐθάδιζεν ἀφελῶς, ὡς κατὰ τὰς ὥρας τῆς εὐθυμίας του ὁ ἐργάτης, ὅστις οὔτε τοὺς ἀνθρώπους οὔτε τὸν διάβολον φοβεῖται καὶ ἔχει τὴν συνείδησίν του ἄσπιλον ὡς ἡ νωπὴ χιῶν, ἐρρυθμίσε τὸ βῆμά του πρὸς τὸν ἤχον τῶν κώδωνων καὶ ἐφέλλισεν ἄσμα τι, διὰ ν' ἀποδιώξῃ τὸν φόβον.

Φόρος βημάτων ἐλαφρὸς ὀπισθὲν του τὸν ἔκαμε νὰ ριγῆσῃ ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν. Ἐστράφη καὶ ἔλαβε στάσιν ἑτοιμον πρὸς ἄμυναν.

Ἦτο κᾶτι μικρὸν, ὀλίγον μεγαλύτερον τοῦ στρουθίου τοῦ δάσους καὶ ὄχι ὀλιγώτερον αὐτοῦ ἀβλαβές—ἐν παιδίον.

Ἠσθάνθη ἀνακούφισιν καὶ εὐχαρίστησιν, διότι ὁ διαβάτης αὐτὸς ἦτο μικρὸς καὶ ἀκίνδυνος.

Ἐκοίταζε τὸ παιδίον αὐτό, τὸ ὁποῖον ἐπλησίαζε μὲ βήματα μικρὰ σῦρον ὀπισθὲν του πρᾶγμα τι βαρὺ, τὸ ὁποῖον ἐκαθάριζε τὸν δρόμον μὲ τὸν ἡσυχον φόβον τῆς τριβομένης μετάξης. Ἀπὸ δεκαπέντε ἐτῶν δὲν εἶχεν ἰδῆ παιδία, ἐνῶ τὰ εἶχε πάντοτε ἀγαπήσῃ, ὡς ἐν ἀπὸ τὰ ὠραία δημιουργήματα τοῦ κόσμου, τὰ ὅποια πλησιάζει τις μὲ εὐχαρίστησιν καὶ χωρὶς νὰ φοβῆται μὴ τὸν βλάψουν.

Ἀπεφάσισε νὰ τοῦ ὁμιλήσῃ, διὰ νὰ ἴδῃ πῶς τὸ ἀθῶον παιδίον θὰ ἐδέχετο τοὺς λόγους τοῦ ἀθλίου αὐτοῦ ἐπαίτου.

Τὸ κοράσιον ἐπέρασσε πλησίον του· τὸν παρετήρει μὲ ἀνοικτοὺς ὀφθαλμοὺς, χωρὶς τὸ ἀγνόν

πρόσωπόν του να δείξη τὸν ἐλάχιστον φόβον. Ὁμοιάζει μὲ ἐκεῖνα τὰ ἀσυνειδήτως ἀτρόμητα παιδιά, τὰ ὅποια εἰς τὰ παραμύθια τῶν μαγισσῶν ὁμιλοῦν μὲ τοὺς λύκους καὶ τοὺς θωπεύουν, τοὺς ἐξημερώνουν μὲ τὴν γλυκύτητά των καὶ διὰ τῆς ἀγνότητος τοῦ βλέμματος τοὺς κρατοῦν ἀκινήτους.

Προσεπάθησε νὰ μαλακώσῃ τὴν φωνήν του, διὰ νὰ μὴ τὸ τρομάξῃ, ἐνθυμείτο τὸ μικρὸν στρουθιον καὶ δὲν ἤθελε νὰ ἴδῃ τὸ παιδίον νὰ φεύγῃ τροχάδην. Τοῦτο θὰ ἦτο πολὺ λυπηρὸν, τόσῳ μᾶλλον καθ' ὅσον διέκριεν εἰς τὴν χεῖρά του τεμάχιον ἄρτου, τὸ ὅποιον πολὺ τοῦ ἐκίνησε τὴν ὄρεξιν.

- Καλημέρα, μικρά μου, πῶς σέ λέγουν;
- Μαρία, εἶπε καὶ ἐστάθη.
- Τίνος εἶσαι;
- Τῆς μητέρας μου.
- Τί κάμνει ἡ μητέρα σου;
- Εἶνε εἰς τὸ σπίτι, κλαίει.
- Κλαίει; διατί;
- Ὅα μᾶς διώξουν.
- Μπα!

Αὐτὰ ὅλα ὀλίγον τὸν ἐνδιέφερον· ἀλλὰ τὸ κομματάκι ἐκεῖνο... ἦτο πολὺ ἐνδιαφέρον... μὲ πολλὴν εὐχαρίστησιν θὰ ἐδοκίμαζε τὴν γεῦσίν του.

Δὲν ἔπρεπεν ὅμως ἀποτόμως νὰ γίνῃ κύριος αὐτοῦ. Ἡ ἰδέα τοῦ νὰ τὸ ἀρπάσῃ διὰ τῆς βίας δὲν τοῦ ἐπέρασεν ἀπὸ τὸν νοῦν. . . Ἐπειτα ἤξευρε πόσον γενναϊώδωρα εἶνε τὰ μικρά.

- Τι εἶνε αὐτὸ πού τραβᾷς... ἀκέραιο δένδρον;
- Εἶνε ἔλατο διὰ τὰ Χριστούγεννα.
- Μπα! εἶνε Χριστούγεννα;
- Ναί, καὶ ὁ Χριστὸς μας ἔρχεται μὲ τὰ δῶρα καὶ τὰ γλυκίσματα.

— Ἐ! αὐτὰ βέβαια εἶνε καλῆτερα ἀπὸ τὸ ψωμί!

— Ἀλήθεια, τοῦ εἶπεν ἡ μικρά, πολὺ συμφωνος εἰς τοῦτο καὶ μὲ καταφρόνησιν ἐκοίταξε τὸ ψωμί.

— Ἄν ἤθελες νὰ μοῦ τὸ δώσης! ἐφέλλισεν, ἐνῶ συγχρόνως ἤπλωνε τὴν χεῖρα.

Ἡ μικρά εὐγενῶς τοῦ τὸ προσέφερον ὅπως ἀνύποπτος:

— Ἐγὼ δὲν πεινῶ!

Δὲν ἔμπορουσε καὶ ἐκεῖνος νὰ εἶπῃ τὸ αὐτὸ καὶ δὲν ἠρνήθη νὰ τὸ λάβῃ. Τὸ ἔτρωγε σιωπηλῶς, ἐνῶ τὸ παιδίον τὸν παρετήρει.

Ἀφοῦ κατεπράυνε τὸν στόμαχον, ἤσθάνθη ἑαυτὸν εὐθυμον, πλήρη φιλίας διὰ τὸ παιδίον, πρόθυμον νὰ τὸ περιποιηθῇ.

Ἐλαβε τὸ ἔλατον, τὸ ἔρριπεν εἰς τοὺς ὤμους του καὶ μὲ τὴν δασύτριχον χεῖρά του ἐσφιγξε τὴν παγωμένην χεῖρα τῆς μικρᾶς.

— Πᾶμε, θὰ σοῦ τὸ φέρω ἐγὼ, εἶνε πολὺ βαρὺ. Πού εἶνε τὸ σπίτι σου;

— Ἐκεῖ πέρα, καὶ ἐδειξε μὲ τὴν χεῖρά της. Τὸ μέρος, ὅπου ἐδειξεν, ἦτο ἀόριστον, ἀλλ' ἐνεπιστεύθη εἰς τὴν μικρὰν ὁδηγόν του· τὰ παιδιά ὁμοιάζουν μὲ τὰ πτηνά, τὰ ὅποια εὐρίσκουν πάντοτε τὴν φωλεάν των, ὅταν ἀρχίζῃ νὰ νυκτώσῃ.

Καὶ ἐπεριπάτει χωρὶς φόβον πλέον, ὡς ἐάν προστάτης τις τὸν συνώδευεν, ὡς ἐάν ἡ ἀθωότης, ἡ ὅποια τὸν ἠκολούθει, ἐκάλυπτε τὸ αἰσχὸς του εἰς τοὺς ὀφθαλμούς των ἀνθρώπων.

Ἡ Μαρία ἐφλυᾶρει καθ' ὁδὸν καὶ αὐτὸς ἀπήντα ἐπίτηδες διὰ νὰ συνηθίσῃ νὰ ὁμιλῇ. Ἐνῶ εἰσῆρχοντο εἰς τὸ χωρίον, συνήντησαν πολλούς, οἱ ὅποιοι τοὺς ἐχαιρέτιζον καὶ τοὺς ὁποίους καὶ αὐτὸς ἐχαιρέτιζε μὲ προσήνειαν. Δὲν ἔμπορουσε κανεὶς νὰ τὸν ὑποπτευθῇ, ἀφοῦ ἔφερε τὸ ἔλατον τῶν Χριστουγέννων τῆς Μαρίας.

Ἡ κόρη τὸν ὠδήγησε διὰ στενωποῦ κατὰ μῆκος λιθαδίου. Ἐκεῖ ὑψοῦτο οἰκία ὀπισθεν συμπλέγματος δένδρων καὶ παρ' αὐτὴν ὑπῆρχε σταῦλος καὶ ἀχυρῶν. Ἡ αὐλή ἦτο καθαρὰ καὶ ἡ οἰκία κομψή.

Ἡ Μαρία ὄθησε τὴν θύραν τοῦ κάτω δωματίου καὶ ἐκεῖνος εἰσῆλθε κατόπιν αὐτῆς, ὡσάν νὰ ἐτίθετο ὑπὸ τὴν σκέπη τῆς παιδικῆς ἀγαθότητος, ἐλπίζων ὅτι θὰ τοῦ ἐδίδον κατάλυμα καὶ φαγητόν. Ἐσταμάτησεν εἰς τὸ κατώφλιον, ἔθεσε κατὰ γῆς τὸ ἔλατον καὶ περιέμενεν. Εἰς τὸ παράθυρον κόρη δεκαπεντάετις ἀνεγίνωσκεν ὑψηλοφώνως εἰς ἓν πολὺ παλαιὸν βιβλίον· «Καὶ παρευθὺς ἄγγελος Κυρίου παρουσιάσθη καὶ κατελήφθησαν ὑπὸ μεγάλου φόβου. Ὁ δὲ ἄγγελος εἶπεν εἰς αὐτούς· «Μὴ φοβεῖσθε, διότι σᾶς ἀναγγέλλω χαρμόσυνον εἶδησιν. Σήμερον γεννᾶται ὁ Σωτῆρ, ὅστις . . .»

Αἰφνης, εὐθὺς ὡς εἶδε τὸν ἄγνωστον μὲ τὴν ἀπαίσιαν ὄψιν του, ἐσταμάτησε καὶ «κατελήφθη ὑπὸ μεγάλου φόβου».

Ἄλλη τις, ἡ μήτηρ, στηρίζουσα τοὺς ἀγκῶνας ἐπὶ τῆς τραπέζης καὶ τὸ μέτωπον εἰς τὰς χεῖρας δὲν ἐφαίνετο σχεδὸν ὅτι ἀκούει τὰς ἐπαγγελίας αὐτὰς «τῆς μεγάλης χαρᾶς». Ἐκλαίει, καὶ ὁ σύζυγός της, ἀδύνατος χωρικός, φέρων ἐπὶ τοῦ μετώπου βαθεῖας τὰς ρυτίδας τῶν φροντίδων, περιεφέρετο ἐντὸς τοῦ δωματίου μὲ μεγάλα βήματα μαρτυροῦντα τὴν στενωχωρίαν του.

Ἄμα εἶδε τὸν ξένον, ἐστάθη ἐνώπιόν του.

— Τι θέλεις; τοῦ εἶπεν.

Ἡ μικρά Μαρία ἠθέλησε νὰ ἐξηγήσῃ τὰ πράγματα.

— Νά! μοῦ ἔφερε τὸ ἔλατον.

Καὶ ἐν θριάμβῳ τὸ ἔτεινεν εἰς τὴν μητέρα της.

— Δὲν θ' ἀνάψῃ ὁ Χριστὸς ἐπάνω εἰς αὐτὸ κηριὰ κόκκινα καὶ γαλάζια καὶ πράσινα;

Ἐκεῖνος ἐφέλλισεν.

— Ὅα μοῦ ἐκάμαντε μεγάλην καλωσύνην, ἐν

μοῦ εἰδίδετε νὰ φάγω ὀλίγον, εἶμαι πτωχὸς ταξιδιώτης χωρὶς ἐργασίαν. . .

Ὁ χωρικός τὸν παρετήρησε μὲ βλέμμα ἐταστικόν, τὸν ὑποπτεῖται, ἀλλὰ τόσον ἦτο στενωχωρημένος, ὥστε δὲν τοῦ ἐφάνη ἐπικίνδυνον νὰ φιλοξενήσῃ ἓνα ἀλήτην ὑπόπτου ἐξωτερικοῦ. Ἦσαν τόσον δυστυχεῖς, ὥστε δὲν ἦτο δυνατόν νὰ τοῖς συμβῇ τι χειρότερον. Καὶ ἔπειτα εἶχε φέρῃ τὸ ἔλατον τῆς Μαρίας.

— Κάθισε, τοῦ εἶπεν ἀποτόμως, καὶ τοῦ ἐδειξεν ἐν κάθισμα. . . Γυναῖκα, δῶσέ του τίποτε νὰ φάγῃ, Χριστούγεννα εἶνε. Καὶ μὴν κλαῖς, βλέπεις ὅτι εἶνε καὶ ἄλλος χειρότερος ἀπὸ ἡμᾶς. . .

Ὅταν κανεὶς περιμένῃ διὰ τὸν ἑαυτὸν του μεγάλον κακόν, εἶνε φυσικὰ συμπαθὴς πρὸς τοὺς ἄλλους. Ἴσως καὶ αὐτοὶ αὐριοὶ δὲν θὰ εἶχον ποῦ νὰ κλίνουσαν τὴν κεφαλὴν.

Ὁ φυγὰς τῆς εἰρκτῆς ἐρρόφησε μὲ λαιμαργίαν τὸν ζεστόν ζωμόν, ὅπως ἀφωσιωμένος εἰς τὴν σβαρὰν αὐτὴν ἐργασίαν. Ἡ γυναῖκα ἤρχισε πάλιν νὰ κλαίῃ καὶ ὁ χωρικός νὰ περιφέρῃται βιαστικὰ ἐντὸς τοῦ δωματίου, ὡς νὰ ἐζήτηε διέξοδον ἀπὸ τὸν κλωθὸν τῆς ἀπελπισίας.

Ἀφοῦ ἐχόρτασε καὶ ἠσθάνθη τὸν ἑαυτὸν του καλὰ ἐντὸς τῆς θερμῆς ἐκείνης καὶ οἰκογενειακῆς ἀτμοσφαιρας, ἤρχισε νὰ παραξενεύηται διὰ τὴν στενωχωρίαν τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν, οἱ ὅποιοι οὔτε ἐπεινοῦσαν οὔτε ἐκρούωναν οὔτε τὸ καλύτερον ἐγνώριζαν. Τί λοιπὸν εἶχαν καὶ ἐκλαίαν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον; Τί ἐφοβοῦντο; Τοὺς ἠρώτησε νὰ μάθῃ τὴν αἰτίαν.

Ὁ χωρικός ἐστράφη πρὸς αὐτόν. Ἦξευρε καλὰ ὅτι ὁ πτωχὸς ἐκεῖνος ἐργάτης δὲν ἠδύνατο νὰ τοὺς βοηθήσῃ, ἀλλ' ἦτο μία ἀνακούφισις νὰ διηγηθῇ τὸν πόνον του, νὰ παραστήσῃ τὴν ἀδικίαν τῶν αὐστηρῶν μέτρων, τὰ ὅποια διὰ τοῦ νόμου θὰ τοῦ ἐπέβαλλον καὶ τὰ ὅποια θὰ τὸν κατέστρεφον αὐτὸν καὶ τὴν ἀθῶαν οἰκογενεαίαν του. Τοῦ εἶπε λοιπὸν ὅτι ἡ χρονιά δὲν ἦτο καλὴ, εἶχε βρέξῃ πάρα πολὺ καὶ τὰ χόρτα εἶχον σαπήσῃ εἰς τὰ λιθαδία καὶ τὰ γεώμηλα εἶχον χαλάσῃ, οἱ καρποὶ δὲν ὠρίμασαν, τὰ γεννήματα δὲν ἔδωκαν πολὺν καρπὸν, καὶ, ὡς νὰ μὴ ἤρουν αὐτὰ, δύο ἀγελάδες τοῦ ἐσφόφησαν· αὐτὸς δὲν ἦτο κύριος τοῦ κτήματος, ἦτο μόνον ἐνοικιαστὴς ἐδῶ καὶ δεκαπέντε τῶρα ἔτη, χρέη ποτὲ δὲν εἶχε καὶ τὸ κτήμα ἐπῆγαιεν ἕως τότε καλὰ, ἀλλὰ τὴν κατηραμένην ἐκείνην χρονιά ἦτο ἀδύνατον νὰ πληρώσῃ τὸ ἐνοίκιον, καὶ τὴν 1ην Ἰανουαρίου θὰ τοὺς ἔρριπτον εἰς τὸν δρόμον, καὶ ἀλλοίμονον! ἔπρεπε νὰ βάλῃ εἰς ἀρχῆς νέαν σειράν, ν' ἀρχίσῃ νέον ἀγῶνα εἰς αὐτὴν τὴν ἡλικίαν καὶ μὲ τέσσαρα παιδιά.

— Πόσον εἶνε τὸ ἐνοίκιον; ἠρώτησεν ὁ ξένος.

— Σαράντα φράγκα, σαράντα φράγκα μόνον μοῦ λείπουν. Καὶ τὸ αἶμα ἐπλημύριζε τὴν κε-

φαλὴν του, ἐνῶ ἀνέφερε τὸ γελοῖον αὐτὸ ποσόν, ἀπὸ τὸ ὅποιον ἐξηρτάτο ὅλον τὸ μέλλον του.

— Μά, νὰ τὰ δανεισθῆς ἡ νά. . .

Ἦθελε νὰ τὸν συμβουλευέσῃ νὰ τὰ κλέψῃ, ἀλλ' ἐσταμάτησεν, ἐντράπη νὰ τὸ εἶπῃ. . . ἐνώπιον τῶν παιδιῶν.

— Ἐχτύπησα εἰς τὰ χαμένα πολλὰς πόρτες· κανεὶς δὲν θέλει νὰ μὲ δανείσῃ ἓνα λεπτόν. . . εἶμαι χαμένος. . . καημένη γυναῖκα, καημένα παιδιά!

Καὶ ἐκλαίεν ὁ δυστυχῆς.

Οἱ κώδωνες ἐσήμαινον ὅλον ἐμπνεόντες εἰς τὰς ψυχὰς τὴν συμπάθειαν καὶ τὰς καλὰς διαθέσεις. Ἡ Μαρία ἐκλαίει καὶ αὐτὴ βλέπουσα τοὺς ἄλλους νὰ κλαίουν καὶ ἡ ἀδελφὴ της ἐκλείσει τὸ βιβλίον, τὸ ὅποιον ἐγράφε δι' ἓνα Σωτῆρα, ὅστις δὲν ἤρχετο νὰ τοὺς σώσῃ.

Ὁ φυγὰς ἐσυλλογίζετο, ἐβασάνιζε τὴν κεφαλὴν του, καὶ ἡ σκέψις του κατέληξεν εἰς οἶκτον.

Ἀλλὰ δὲν εἶχε λεπτόν, τί ἔμπορούσε νὰ κάμῃ;

— Ἄ ναί! εἶπε καθ' ἑαυτόν, αὐτό! καὶ ἐκτύπησε μὲ τὴν χεῖρα τὸ μέτωπόν του.

Πῶς ἡ σωτήριος αὐτὴ σκέψις, ἡ ἐξ ἀγνῆς φιλοφροσύνης πηγάζουσα, ἐγεννήθη εἰς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τοῦ ἀθλίου, τοῦ ἐστερημένου τῶν πάντων, τοῦ καταδίκου, ὃν ἡ κοινωνία ἀπεκήρυξε, τοῦ ἀπολωλότος αὐτοῦ ἀνθρώπου, ὅστις ἦτο ὀλίγον τι ἀνώτερος καὶ ὀλίγον κατώτερος τοῦ κτήνους;

Εἰς τὰ ἔλη φύονται πολλὰκις ἐξαιρετὰ ἄνθη, τὰ ὅποια ὁ θεὸς ἄνεμος διασπείρει, ὅπου θέλει.

— Ἐ, λοιπὸν! ἠσυχάσατε, λέγει ἐξαφνα.

Ἦξεύετε, πιστεύω, ὅτι ὅστις ἐπαναφέρει εἰς τὴν φυλακὴν κατὰδικον, λαμβάνει ἀμοιβὴν πέννητα φράγκα. Ἰδοῦ, ἐγὼ εἶμαι κατὰδικος φυγὰς. . . Πιάστε με, ἰδοῦ τὰ χέρια μου, μὴ χάνετε στιγμὴν, δέστε με καὶ πηγαίνετε με εἰς τὴν εἰρκτὴν.

Τοῦ ἐφάνη ὅτι ἀνήγειρεν ἐκ τοῦ θανάτου τοὺς πτωχοὺς ἐκείνους ἀνθρώπους, τοὺς ὁποίους ἡ στενωχωρία περιέβαλλεν ὡς τάφος.

Ἐμειναν ἄφωνοι, ἐκπληκτοὶ ἐνώπιον τοῦ ἐπαιτουίντος αὐτοῦ ἀλήτου, ὅστις τοῖς ἀνήγγελλε μεγάλην χαρὰν, ὡς ὁ ἄγγελος τοῦ Κυρίου εἰς τὴν κοιλάδα τῆς Ἰουδαίας. Δὲν ἐτόλμων νὰ πιστεύσουν. . . Μὲ φωνὴν διακεκομμένην ὁ χωρικός τοῦ εἶπεν:

— Καὶ ἂν ἦτο ἀλήθεια, ὅπως λέγεις, πῶς θὰ ἔμπορούσα ἐγὼ, ὁ ἀδύνατος, νὰ πιάσω καὶ δέσω σέ, τὸν μέγαν καὶ δυνατόν;

— Μὲ δυσκολίαν βέβαια τὸ πιστεῖτε κανεὶς, ὅταν μὲ βλέπῃ. Ἐμπρός, δέστε με καὶ πηγαίνετε με. . . εἰς τὴν φυλακὴν. . .

Καὶ διὰ νὰ τὸν καταπέσῃ, προσέθεσε μὲ τρόπον ἡμερον:

— Μὴ δισταζῆς, τὸ λέγω μὲ τὰ σωστά μου.

Όπως και αν είναι, θα με πιάσουν, και έπειτα εγώ είμαι μαθημένος με την ζωή της φυλακής, ή ηλικία μου επέρασε, εκεί τουλάχιστον θα έχω να τρώω...

Και έγέλασεν εύχαριστημένος εκ της καλής του πράξεως.

Ο χωρικός, εξάλλος εκ χαράς, τον έδεσεν, ενώ ή μικρά Μαρία έλεγε με σοβαρότητα:

— Του έδωκα τό ψωμί μου, έφερε τό δένδρον μου...

Του είχε δώσει να φάγη και εκείνος ανταπέδιδε την χάριν κατά τον ιδίον του τρόπον. Δεν ήξευρε σχεδόν τίποτε περί του Χριστού, όστις πτωχός και ανίσχυρος μόνον δια της αγάπης του έσωσε τον κόσμον· αυτός πτωχός επίσης είχε μόνον την ελευθερίαν του, και την επώλει, την έθυσίαζεν οικειοθελώς. Ένώ τον έδεσαν, ήσθάνετο τον έαυτον του αληθώς ελεύθερον από την κατασχύνην, υπερήφανον, ουδέν πλέον φοβούμενον...

Επίλησε την Μαριαν.

Οι κώδωνες ήχουν ακόμη εν θριάμβω, άγγέλλοντες την θείαν θυσίαν του Ανθρώπου της θλίψεως.

Άληθώς Σωτήρ είχε γεννηθή δι' αυτούς.

Είς την ειρκτήν φωνά εκλήξεως υπεδέχθησαν την επιστροφήν του. Ο χωρικός ήρωτάτο πανταχόθεν περί του κατορθώματός του, έπειτα έλαβε την άμοιβήν και έφυγεν.

Ουδείς επίστευεν εις τον μύθον αυτόν ότι αδύνατος χωρικός συνέλαβε και έδεσεν ένα γίγαντα. Ο γενικός επιθεωρητής άνέκρινε τον φυγάδα και μετά πολλάς περιστροφάς τον έκαμε να ημερογήση την αλήθειαν... Το συμβάν εξέθεσεν εις τό Υπουργείον της Δικαιοσύνης.

Είς τον κατάδικον άπενεμήθη χάρις. Εξήληθεν εκ της φυλακής, ελεύθερος ως τό στρουθίον των θασών, και υπήγεν εις τό κτήμα του χωρικού δια να έργάζεται και φέρη πάντοτε τά Χριστούγεννα τό δένδρον της Μαρίας.

[Revue Suisse]

Η ΣΟΥΗΔΙΚΗ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ

[Κατά τον ταγματάρχην Βάλν, καθηγητήν της Β. Γυμναστικής Σχολής της Στοκχόλμης.]

Ίδιος χαρακτήρ της Σουηδικής Γυμναστικής είναι ότι επιτρέπει εις πάντας, και εις αυτούς τους άσθενούντας, να μετάσχωσιν αυτής κατά τάς δυνάμεις των και να ώφελώνται. Προς τούτο δε άπαιτεί παρά του διδάσκοντος αυτήν να γνωρίζη την άξίαν και επίδρασιν εκάστης κινήσεως.

Η Σουηδική Γυμναστική βασίζεται επί της

άρχης ταύτης, ότι ή γυμναστική πρέπει να θεωρηται ουχι ως σκοπός, αλλά μέσον προς επίτευξιν του σκοπού. Άλλά δια τούτο δεν άπαγορεύεται εις τον γυμναζόμενον να εύρίσκη συνάμα τέρψιν εν αυτή, όσον είναι δυνατόν πλείονα, ενίσχυων ούτως ου μόνον τό σώμα, αλλά και την ψυχήν.

Σπουδαιοτάτη αυτής άπαιτησις είναι να κατέχη ο διδάσκων αυτήν καλήν γενικήν παιδείυσιν, μη ύπολειπομένην της των άλλων διδασκάλων Γυμνασίων. Όφείλει δε πρό παντός ο μέλων να διδάξη αυτήν ν' άκούση μαθήματα περί της φυσιολογίας και του μηχανισμού εκάστης κινήσεως και να έχη δίπλωμα της κεντρικής Σχολής της Στοκχόλμης, εξ ής εξέρχονται από των άρχων του αιώνος πάντες οι εν Σουηδία διδάσκαλοι της Γυμναστικής.

Η Σουηδική Γυμναστική περιλαμβάνει τέσσαρα είδη, την παιδαγωγικήν γυμναστικήν, την στρατιωτικήν, την ιατρικήν και την αισθητικήν.

Η όπλασκία, θεωρουμένη και αυτή κλάδος της Γυμναστικής, περιλαμβάνεται εις την στρατιωτικήν Γυμναστικήν και διδάσκειται κατά τάς αυτάς αρχάς της Σουηδικής Γυμναστικής· γίνεται λοιπόν ή σκοποβολή π. χ. ου μόνον δια της δεξιότητος, αλλά και δια της άριστεράς χειρός.

Σκοπός της παιδαγωγικής Γυμναστικής κύριος θεωρείται ή ενίσχυσις της υγείας δια της άρμονικής αναπτύξεως του σώματος και τό καλόν αυτού παράστημα. Επίζητείται λοιπόν δια της αναπτύξεως των μυών μόρφωσις νεότητος ισχυράς και θαρραλέας.

Προσπάθεια δε καταβάλλεται όσημέραι, όπως αι σχολικά παιδια περιληφθώσιν εις την διδασκαλίαν της Γυμναστικής και δοθῆ ώθησις εις τάς μετρίας αθλητικάς άσκήσεις, καθ' όσον δύναται να χρησιμεύσωσιν ως άσκησις έφαρμογής των σωματικών δυνάμεων, ών ή ανάπτυξις επιτυγχάνεται δια των σωματικών γυμνασμάτων, και ν' αναπτύξωσι τό πνεύμα της άμίλλης. Επειδή δε και αι γυμναστικά άσκήσεις και αι αθλητικά και αι παιδια φέρουσι τον χαρακτήρα φυσιολογικών άσκήσεων, δεν θεωρείται καλόν να επιδιδηται τις εις εις οϊανδήποτε άσκησιν δια τον μόνον λόγον ότι δύναται να εκτελέση αυτήν· διότι πάσα άσκησις άπαιτούσα ύπερμετρον κατανάλωσιν των συνήθων δυνάμεων του ανθρώπινου οργανισμού δεν ώφελει ή και επικίνδυνος είναι. Εκ του μεγάλου αριθμού των δυνατών κινήσεων πρέπει να εισάγωνται εις την διδασκαλίαν της Γυμναστικής αι ώφελιμώτεροι, ν' άποφεύγηται δε έπιμελώς πάσα ύπερβολή.

Ο διδάσκων αυτήν οφείλει να εκλέγη μετά πολλής προσοχής τάς κινήσεις, καθ' ός ουδείς κίνδυνος ύπάρχει. Άλλά δεν πρέπει πάλιν να περιπίπτη εις την εναντίαν ύπερβολήν, εκ φόβου

μη φθειρη πέραν του όόντος τάς δυνάμεις του γυμναζόμενου. Πρό παντός δε οφείλει να προσέχη, μη καταστήση την Γυμναστικήν άνιαράν εις τους παιδας· και δια τούτο δεν θεωρείται άμαρτημα αυτού, εάν αναπτύσση τάς μυϊκάς δυνάμεις του παιδός δια γυμναστικής παιδείας.

Η Σουηδική Γυμναστική περιλαμβάνει ικανά είδη άσκήσεων, ών εκαστον έχει ύποδιαίρεσις.

Η σειρά αυτών είναι αυτή :

- 1) Άσκήσεις των ποδών.
- 2) Άσκήσεις προς διαμόρφωσιν των ώμων.
- 3) Άσκήσεις αιωρήσεως του σώματος.
- 4) Άσκήσεις ισορροπίας επί του κατωτέρου μέρους του σώματος.
- 5) Άσκήσεις της κοιλιακής χώρας.
- 6) Άσκήσεις των πλευρικών μυών.
- 7) Άσκήσεις των αναπνευστικών όργάνων.

Έν εκάστω τούτων των ειδών αι κινήσεις γίνονται κατά βαθμιαίαν πρόσδον συμφώνως προς την δύναμιν, ήν εκάστη αυτών άπαιτεί, και προς την ηλικίαν και την βώμην του γυμναζόμενου. Συνίσταται δε ή πρόσδος αυτή :

- 1) Είς άφετηρίαν βαθμηδόν πλείονα άπαιτούσαν δύναμιν.
- 2) Είς εκτέλεσιν συνεχώς πληρεστέραν άσκήσεως τινος.
- 3) Είς διάρκειαν μακροτέραν της άσκήσεως.
- 4) Είς επανάληψιν συχνότεραν αυτής.
- 5) Είς εκτέλεσιν άσκήσεως συνθέτου, άπαιτούσης δηλ. σύγχρονον ένέργειαν πλείονων μελών του σώματος.

Η Σουηδική Γυμναστική είναι πρό παντός γυμναστική των πεπτικών και αναπνευστικών όργάνων. Τά δ' εξ αυτής προκύπτοντα άποτελέσματα είναι τοιαύτα, ώστε όλίγοι μαθηταί είναι κυφοί, και ο Σουηδικός τύπος, ώραϊός καθ' έαυτον, κατέστη έτι ώραϊότερος δια γυμναστικής πλαστικής και υγιεινής.

Έχει όμως πολυ τό τεχνικόν και δια τούτο όλιγώτερον είναι τερπήν και άπηλλαγμένη άνίας. Όμοιάζει προς μάθημα αναγκαϊόν και ώφελιμώτατον, τό όποιον ο μαθητής οφείλει να παρασκευάση, αλλά του όποιου ή έργασία εν τῷ όλῳ είναι όλιγον εύάρεστος. Και δια τούτο οι γυμναστικοί σύλλογοι εν Σουηδία δεν αριθμούσι τοσούτον πληθος μελών, όσον θ' άνέμενε τις. Η ανθρώπινη φύσις υπείκει εις τον νόμον της έλάσσονος ή μάλλον της εύάρεστου και άβιάστου προσπαθείας. Δια τον αυτόν όσαύτως λόγον αι αθλητικά παιδια ικανοποιούσαι κάλλιον την φυσικήν ταύτην ανάγκην διαδίδονται νυν μεγάλως και εν Σουηδία.

*

Όλίγα τινά ήδη θα προσθέσω περί του οργανισμού της Κεντρικής Βασιλικής Σχολής της

Στοκχόλμης, εν ή εκπαιδεύονται πάντες οι εν Σουηδία διδάσκαλοι της γυμναστικής.

Την Σουηδικήν μέθοδον επενόησε κατά τάς αρχάς του αιώνος ο Σουηδός Λίγκ (Ling), και δια τούτο καλείται αυτή και μέθοδος Λίγκ. Δια της άκαμάτου δραστηριότητος και της μεγαλοφυίας αυτού ιδρύθη εν Στοκχόλμη τῷ 1813 τῆ άρωγή της Κυβερνήσεως ή Κεντρική Σχολή προς μόρφωσιν διδασκάλων μελλόντων να διδάξωσιν αυτήν εις τά σχολεία, εις τό στρατεύμα και τό ναυτικόν. Η Σχολή υπάγεται εις τό Υπουργείον της Δ. Εκπαιδεύσεως. Περιλαμβάνει δε πέντε αίθούσας γυμναστικής, δύο διδασκαλίας, δύο ως βιβλιοθήκας, μίαν δια τάς επί πτώματος ανατομικά παρατηρήσεις και καταλύματα δια τους άνωτέρους καθηγητάς και δια μίαν διδασκαλίαν.

Μετά πολλάς τροποποιήσεις συν τῷ χρόνω επενεχθείσας ή Σχολή έχει σήμερα εν συντόμῳ τοιούτον οργανισμόν.

Ός σκοπός αυτής όρίζεται ή μόρφωσις διδασκάλων γυμναστικής και όπλασκίας δια τον στρατόν και τό ναυτικόν, δια τά σχολεία του Κράτους, και ιατρών γυμναστών άμφοτέρων των φύλων. Η Σχολή έπιμελείται πολυ της ιατρικής γυμναστικής, ήτις άποτελεϊ και πόρον αυτής όχι άσήμαντον.

Η διεύθυνσις άποτελουμένη εξ ενός στρατιωτικού, ενός παιδαγωγού και ενός ιατρού, διορίζεται υπό του Βασιλέως, έχει δε έργον να επιβλέπη την έργασίαν της Σχολής, να διορίζη τό προσωπικόν και να διευθνή τά οικονομικά αυτής. Τάς δ' εργασίας της Σχολής διευθίνει ο υπό του Βασιλέως δια μίαν πενταετίαν διοριζόμενος διευθυντής, όστις είναι σύναμα και άνώτερος καθηγητής. Υπό του Βασιλέως όσαύτως διορίζονται και οι τρεις άνώτεροι καθηγηταί, οι δε λοιποί υπό της διεύθυνσεως.

Κατ' έτος γίνονται δεκτοί μαθηταί, ών ο αριθμός όρίζεται υπό της Κυβερνήσεως. Είναι δε ούτοι αξιωματικοί του πέζικου ή του ναυτικού, ύπαξιωματικοί και άλλοι νέοι μη στρατιωτικοί ύφιστάμενοι πρώτον δοκιμασίαν. Άνά πᾶν δεύτερον έτος εισάγεται και αριθμός τις γυναικών. Η περίοδος της διδασκαλίας είναι τριετής. Έν τῆ πρώτῃ τάξει παρασκευάζονται γυμνασταί του πέζικου και του ναυτικού, ως και των δημοτικών σχολών. Έν τῆ δευτέρῃ τάξει παρασκευάζονται άνώτεροι καθηγηταί Γυμναστικής των Γυμνασίων και των άλλων άνωτέρων σχολών, ως και του στρατού και του ναυτικού. Οι μαθηταί της τάξεως ταύτης πάντες διήκουσαν τά μαθήματα της πρώτης τάξεως. Έν δε τῆ τρίτῃ διδάσκειται ή ιατρική γυμναστική. Στρατιωτικοί και άλλοι μη τοιοῦτοι έπιθυμούντες να γίνωσιν ιατρικοί γυμνασταί, φοιτηταί της ιατρικής και γυναίκες γίνονται δεκτοί εν αυτή.

Και εις τὰς τρεῖς δὲ τάξεις ἀπαραίτητα κοινὰ μαθήματα εἶνε ἡ ἀνατομική, ἡ φυσιολογία, ἡ ὑγιεινή, γυμναστική παιδαγωγική καὶ πρακτικαὶ ἀσκήσεις ἀναφερόμεναι εἰς τὴν διδασκαλίαν τῆς Γυμναστικῆς.

Κατ' ἔτος γίνονται δεκτοὶ μαθηταὶ ἐκ διαφόρων ἐθνῶν κατ' ἀριθμὸν ὀρισμένον· συχνὰ δὲ ἐπισκέπτονται τὴν σχολὴν στρατιωτικοὶ καὶ παιδαγωγοὶ καὶ πρὸ πάντων ἰατροὶ ἐκ πασῶν τῶν χωρῶν, ἵνα μελετήσωσι τὰ κατ' αὐτὴν ἢ καὶ ἀκούσωσι μαθήματα.

ΝΗΣΙΩΤΙΚΗ ΖΩΗ

ΗΤΑΝ ΑΣΑΡΑΝΤΙΣΤΟΣ

— Πράγματα ποῦ εἶδα γὼ μὲ τὰ μάτια μου, δὲ θέλω νὰ μοῦ λήη κανεὶς πῶς δὲν τὰ πιστεύει.

Ἔτσι ἔλεγε ἡ γρηῃ θεῖά μου, ἡ Μαρία τοῦ Μοσχουδοῦ, μιὰ νυχτιὰ φεγγαρόλουστη ποῦ καθόμασθε στὴν αὐλὴ τοῦ σπιτιοῦ μας. Ἴδιος κι' ἀπαράλλακτος, ὅπως ἦταν ζωντανός, φανερώθηκε μπροστά μας.

— Γιὰ πές μου τὴν Ἱστορίαν, τῆς εἶπα, γιατί μὲ εἶχε πιάσει μιὰ μεγάλη περιέργεια μὲ τὴν ἐπιμονή της.

Τὸ θυμοῦμαι ὅσα νῆν' αὐτὴ ἡ ὥρα· εἶδα τὸν πατέρα μου, τὸν πάππο σου μ' ἄλλους λόγους, νὰ πηγαινόρχειται μέσα σ' αὐτὴν τὴ σάλα — καὶ μοῦδειζε τὴ σάλα τοῦ σπιτιοῦ μας ποῦ κι' ἐγὼ δὲ ξέρω πότες γενεές ἔχει μετρήσει.

— Ἦτανε Δεκέμβρης μῆνας κι' εἶχαμε κλειστή ἀπὸ νωρὶς στὸ σπίτι· δὲν ἦτανε κανένας ἄλλος μέσα, ἐκτὸς ἀπὸ μένα καὶ τὴ μάνα μου.

Εἶχαμε πάη στὴ σανιδωμένη κάμαρη γιὰ πιὸ ζέστη, κι' ἀποσπερίζαμε. Ὁ λύχνος μας μόλις κατώρθωνε μὲ τὴ δύναμὶ του νὰ μᾶς φέγγη. Δὲν ἐμιλούσαμε γιατί εἴμασθε λυπημένες, δὲν ἦταν οὔτε σαράντα μέρες ποῦ εἶχε πεθάνη ὁ πάππος σου.

Κάπου-κάπου, ἔβλεπα κι' ἓνα δάκρυο στρογγυλὸ νὰ κυλᾷ ἀπάνω στὰ μάγουλα τῆς μάνας μου· ἦμουν πολὺ μικρὴ μὰ καταλάβαινα πῶς τὸ πρᾶμα εἶνε σοβαρὸ καὶ χωρὶς νὰ ξέρω τὸ γιατί ἔλυπούμεν κι' ἐγὼ ὅταν ἔβλεπα τὴ μάνα ν' ἀναστενάξει.

Ἦταν περασμένη ἡ ὥρα, τίποτα ἄλλο δὲν ἀκούγαμε ἐκτὸς ἀπὸ τὴ βοή ποῦκανε ὁ βοριάς μὲ τὴν ὄρμη ποῦμπαινε ἀπὸ τὸ χαλασμένο παραθυράκι τοῦ πύργου, καὶ χοροπηδοῦσε μέσα.

Ἀξαφνὰ ἀκούμε μέσα ἀπὸ τὸ κελλὰρι βήματα σιγανὰ μετρημένα νὰ βγαίνουν κατὰ τὴν κουζίνα καὶ νᾶρχωνται στὴ σάλα.

Ἐτρόμαξα καθὼς τᾶκουσα καὶ φώναξα.

— Σώπα, μοῦ εἶπε ἡ μάνα, μὴ φοβάσαι, κανένας γάτος θὰ περπατῇ.

Τὰ λόγια τῆς μάνας, τὸ πιὸ ἀσφαλτογιατρικὸ τοῦ κόσμου γιὰ τίς πονεμένες ψυχές, μὲ ἠσύχασαν.

Τίκ! τὰκ! τίκ! τὰκ! ἄκουσα μέσα στὴν κουζίνα.

Τὰ βήματα πλησιάζανε.

Ἐπεσα στὴν ἀγκαλιὰ τῆς μάνας κι' ἔχουσα τὰ μούτρα μου μέσα στὰ στήθια της γιὰ νὰ μὴν βλέπω.

Σὲ λιγάκι, ἀπὸ περιέργεια νὰ δῶ ποῖος εἶνε σηκώθηκα ἀπὸ τὸ σκαμνὶ μου κι' ἐπήγα ὡς τὴν πόρτα τῆς σανιδωμένης κάμαρας.

Τρελλή ἀπὸ τὸ φόβο μου, ἔμπηξα μιὰ φωνὴ ποῦ θαρρῶ πῶς τὴν ἄκουσαν κι' οἱ πεθαμένοι στὸν κάτω κόσμο.

— Μάνα! ὁ ἀφέντης . . .

— Σώπα, παιδάκι μου, μούλεγε ἡ συχωρεμένη, δὲν εἶνε τίποτα.

Καὶ γιὰ νὰ μὲ ἠσυχάσει σηκώθηκε κι' αὐτὴ κι' ἤρθε ἴσα μὲ τὴν πόρτα τῆς κάμαρας· κι' ἐγὼ ἀπὸ πίσω της κίτρινη ἀπ' τὸν φόβο ἐκοίταζα.

Τὸν ξαναεἶδα μὲ τὸ μακρὺ μποῦζι του καὶ μὲ τὸ κομπολόι του στὰ χέρια· ἐρχόντανε κατ' ἀπάνω μας, ἔτοιμος γιὰ νὰ μᾶς μιλήσει μὲ τὸ ζαχαρένιο στόμα του, ποῦ ποτὲ στὴ ζήση του δὲν εἶπε οὔτε γιὰ χωρατὰ κακὸ λόγο.

— Θεὸς σχωρέσει τον, ἔλεγε ἡ μάνα μὲ δάκρυα στὰ μάτια κι' ἔκανε τὸ σταυρὸ της, Θεὸς σχωρέσει τον.

Εἶχε τρομάξει ὅμως κι' αὐτὴ γιατί μ' ἔσφιγγε στὴν ἀγκαλιὰ της.

Σὰ νὰ κατάλαβε ὁ ἀφέντης πῶς τρομάζαμε κι' ἀντὶ νᾶρθη στὴν κάμαρη ποῦ εἴμαστ' ἐμεῖς, ἀλλαξοστράτισε καὶ πήγε στὴν ἄλλη καμαρίτσα ποῦ τὴν εἶχε γιὰ κρεβατοκάμαρη, ὅταν ζοῦσε.

Μὲ τὸ ἴδιο βῆμά του, σὰν ὅταν ἦταν ζωντανός, ἔκατσε στὸ κρεβάτι του, ἀκούσαμε μάλιστα καὶ τὸ τρίξιμο τοῦ κρεβατιοῦ, ἔβγαλε τὰ παπούτσια του, τᾶβαλε στὸ γῦρο καὶ ὕστερα ἔπεσε!

Ἐγὼ καὶ ἡ μάνα ἐκαθούμαστε σὰ μαρμαρωμένες στὴν πόρτα τῆς σανιδωμένης κάμαρας, χωρὶς νὰ ξέρουμε τί νὰ κάμουμε.

Τὸν ἀκούσαμε ποῦ μεταγύρισε στὸ κρεβάτι του, τὸν ἀκούσαμε ποῦ βόηξε ὅπως ὅταν ἦταν ζωντανός.

Ἐκαθίσαμε κᾶμποσο ἐκεῖ μαρμαρωμένες, μᾶς εἶχε συνεπάρη τόσο πολὺ ἡ τρομάρα ποῦ δὲ μιλοῦσε ἡ μιὰ τῆς ἀλληνῆς.

Σὲ λίγο ἀκούσαμε τὸ ἴδιο τρίξιμο τῆς Καργιόλας, ἔτεντώσαμε ταυτιά μας κι' ἐκαταλάβαμε πῶς βάζει τὰ παπούτσια του.

Τὴν ὥρα ποῦ ἀκούσαμε πάλι τὸ περπάτημά του, ἐνοιώσαμε κι' οἱ δύο μιὰ ἀνατριχίλα στὸ

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

ΙΔΙΟΤΡΟΠΙΑΙ ΜΕΓΑΛΩΝ ΜΟΥΣΙΚΩΝ

Ὁ Χάυδν, ὁσάνκις ἤθελε νὰ συνθέσῃ, ἐνεδύετο τὰ καλῆτερά του ἐνδύματα, διώρθωνεν ἐπιμελέστατα τὴν κόμμωσίν του, καὶ ἐπέρα εἰς τὸν δάκτυλόν του δακτύλιον δωρηθὲν ὑπὸ Φρειδερίκου τοῦ Β', ἀνευ τοῦ ὁποίου συνείθιζε νὰ λέγῃ ὅτι δὲν τῷ ἤρχετο ἡ ἐλαχίστη ἰδέα εἰς τὴν κεφαλὴν.

Ὁ Γκλουκ τόσο πολὺ ἠγάπα τὰς ὠραίας τοποθεσίας, ὥστε διέτασσε καὶ τοῦ μετέφερον τὸ κλειδοκύμβαλον ἐντὸς ὠραίου κήπου.

Ὁ Πασσιέλλος συνέθετεν εἰς τὴν κλίνην καὶ ὁ Κιμαρόζας ἔγραφεν ἐν τῷ μέσῳ εὐθυμούντων φίλων.

Ὁ Γκουνὼ ἔλεγε ὅτι αἱ καλῆτεροι ἐμπνεύσεις τῷ ἤρχοντο, ἐνῶ ἐχαρτοπαίκεται ἡσύχως μετὰ φίλων.

Ὁ ἄγγλος Σούλλιβαν αἰσθάνεται ὅτι εὐκολώτερον τὸν καταλαμβάνει ἡ ἐμπνευσις, ὁσάνκις εὐρίσκεται ἐντὸς σιδηροδρομικῆς ἀμάξης.

Ὁ Ροσσίνης ἦτον εἰς ἐκ τῶν ὀνηροτέρων ἀνθρώπων, καὶ κατὰ τὰς νεανικὰς του ἡμέρας συνείθιζε νὰ γράφῃ τὰς πλείστας τῶν συνθέσεών του ἐπὶ τῆς κλίνης. Ἡ εἰσαγωγὴ τῆς «Gazza Ladra» ἐγράφη ὑπὸ πολὺ περιέργους περιστάσεις. Κατ' αὐτὴν ταύτην τὴν ἡμέραν τῆς παραστάσεως τοῦ μελοδράματος οὐδὲ εἰς μουσικὸς φθόγγος τῆς εἰσαγωγῆς εἶχε γραφῆ, καὶ ὁ διευθυντὴς τοῦ θεάτρου, συλλαβῶν ἐμπλεως ὄργης τὸν Ροσσίνην, τὸν ἐνέκλει-

σεν εἰς τὸ ὑψηλότερον ὑπερῶν τοῦ θεάτρου τῆς Σκάλας, διορίσας συνάμα καὶ τέσσαρας μηχανικούς τῆς σκηνῆς ὅπως τὸν ἐπιτηρώσιν. Οὗτοι, γραφόμενα τὰ μουσικὰ φύλλα, τὰ ἐλάμβανον καὶ τὰ ἔρριπτον ἀπὸ τοῦ παραθύρου κάτω εἰς τοὺς ἀντιγραφεῖς, οἱ ὁποῖοι τὰ ἀντέγραφον ἀμέσως, καὶ τοιούτοτρόπως κατωρθώθη νὰ δοθῇ αὐθημερόν πληρὴς τὸ μελοδράμα.

Ὁ Βεετόβεν ἦτο δούλος δύο μανιωδῶν ἑξῆων, τῆς μιᾶς τοῦ διηγετικῶς μετοικεῖν, καὶ τῆς ἄλλης τοῦ περιπατεῖν. Μόλις κατόκει εἰς μιάν οἰκίαν καὶ ἀμέσως εὐρίσκειν εἰς αὐτὴν σφάλματα καὶ ἐξήτει ἄλλην. Καθ' ἐκάστην, μετὰ τὸ γεῦμα, εἶτε ἔδρεγεν, εἶτε ἐχιόνιζεν, ἤθελε νὰ ἐξέλθῃ τῆς οἰκίας καὶ κάμη μακρὸν καὶ κοπιώδη περίπατον. Ἦμπορεῖ μάλιστα κανεὶς νὰ ὑποθέσῃ καὶ δικαίως, ὅτι αὐταὶ αἱ ἐξωτερικαὶ ἰδιότητες του ἐπέφερον τὰς συχνὰς του μετοικήσεις.

Ὁσάνκις συνέθετεν, ἐμυκάτο καὶ ὠρέετο κατὰ τὸσον ἀπαίσιον τρόπον, ὥστε πολλάκις οἱ κάτοικοι τῆς αὐτῆς οἰκίας, μὴ γνωρίζοντες τὰς συνηθείας του, εἰσώρμων δρομαῖοι εἰς τὸ δωμάτιόν του, νομίζοντες ὅτι ἦτον ἀσθενής. Συνείθιζε νὰ μεταβαίνῃ ἐδῶ κι' ἐκεῖ φορῶν ἓνα παλαιὸν σάκκον, καὶ ἐμβάδας μὲ κατεφθαρμένα πέλματα.

Ὁ Βέρδης ἀγαπᾷ πολὺ τοὺς ἵππους· οἱ σταυλοὶ του πλησίον τῆς Γενούης ἐγκλείουν τινὰς τῶν καλύτερων ἵππων τῆς Ἰταλίας.

Ὁ Μένδελσον ἠγάπα μανιωδῶς τὰ γλυκίσματα, ἐξαιρετικῶς δὲ τὴν κερασόπηταν, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν ἔτρωγε σημαντικὰς ποσότητας.

Ὁ Σαίν Σάν, ὁ διάσημος Γάλλος μουσουργός, ἀπεχθάνεται πολὺ τὴν ἐπίδειξιν. Μίαν φορὰν, καθ'

κορμί, ποῦ σφιχταγκαλιαστήκαμε χωρὶς νὰ σαλέψουμε ἀπὸ τὴ θέση μας.

Ἡ βροχὴ εἶχε ἀρχίσῃ νὰ πέφτῃ μὲ μεγάλη δύναμι, σὰν ἀπὸ σταμνιοῦ.

Βγῆκε ὁ συχωρεμένος ἀπὸ τὴν κάμαρά του, γύρισε καὶ μᾶς εἶδε μὲ μιὰ ματιὰ ποῦ δὲ θὰ τὴν ξεχάσω ποτὲ καὶ πάλι μὲ τὸ σιγανὸ τοῦ βῆμα καὶ βήχοντας κάπου κάπου πέρασε τὴ σάλα κι' ἐμπῆκε στὴν κουζίνα.

Τὰ βήματά του ἀκουγόντανε καθαρὰ σὰν καὶ πρῶτα· ἀκούστηκε ὁ ἴδιος κρότος ποῦ ἀκούστηκε ὅταν ἔμπαινε, σὰ νᾶνοιζε τὸ παραθυράκι τοῦ κελλarioῦ καὶ βγῆκε.

Ἦσυζία ὕστερα βασίλεψε πάλι ὁτὸ σπιτί μας, ποῦ ἦταν πολὺ καιρὸ βουτηγμένο στὴ θλίψη.

Αὐτὸ ἔγινε καὶ τὴν ἄλλη βραδυὰ, ἴδια κι' ἀπαράλλαχτα.

Τὴν ὥρα ποῦ ἀνοίγε τὸ παραθυράκι γιὰ νὰ βγῆ ἡ ψυχὴ τοῦ πατέρα μου, ἄκουσα τὴ μάνα νὰ λήη μέσα στὰ δάκρυά της.

— Ἀχ! Ἀποστολιό μου, ποῦ πᾶς μ' αὐτὴ τὴ βροχὴ;

Τὴν τρίτη βραδυὰ, ἀπὸ τὸ φόβο μας ἐφέραμε τὸν κόλια μας τὸ γέρο-Σίφη καὶ κοιμήθηκε στὴ σάλα γιὰ συντροφιά μας.

Ἐμεῖς ἀκούσαμε καὶ εἶδαμε ὅσα ἔγειναν καὶ τίς ἄλλες βραδυὰς μὲ τὴ διαφορά πῶς τὴν τρίτη βραδυὰ, τὰ μάτια του μᾶς φάνηκαν βρεμένα σὰν ἀπὸ δάκρυα.

Ὁ κόλιας ποῦ κοιμούνταν ἐξω στὴ σάλα οὔτε ἄκουσε οὔτε εἶδε τίποτα, καὶ ῥοχάλιζε ἀδιάκοπα, οὔτε ὅμως κι' ὁ πατέρας μου γύρισε νὰ τὸν δῆ· αὐτὸς ἐρχόνταν γιὰ μᾶς, ἤθελε νὰ μᾶς ἀποχαιρετίσῃ.

Δὲν εἶχε σαραντίση ἀκόμη ὅταν ἐρχόντανε, γιατί ἀπὸ τὴν ἄλλη βραδυὰ ποῦ κλείσαν σαράντα μέρες δὲν εἶδαμε πιά τίποτα.

ΑΓΓΕΛΟΣ Α ΚΟΣΜΗΣ

ΣΕ ΜΙΑ ΚΟΠΕΛΛΑ

Ἄλλος σοῦ λέει πῶς εἶσαι σὺ κι ὄχι ἄλλη,
Ἄλλος ἀπ' τὸν καημὸ του πάει νὰ σῶσῃ.
Τρίτος φανάζει μίτη πῶς οἱ Γάλλοι
Δὲ βλέπουν τέτοιες χάρες στὸ Παρίσι.

Ἐνας λαβώθηκε μὲ μιὰ ματιὰ σου,
Ἐνας σκοτώθηκε μὲ δύο σου χιῖδια.
Τρίτος φτωχός, στὴ μαγικὴ φατιὰ σου
Δὲ βάσταζε, — πῆρε βουνὰ κι ἀπλάδια.

Ἄλλοι φαιδρὲς σοῦ κάνουν πατινάδες,
Ἄλλοι λουλοῦδια σάνια σὲ φιλεῖουν.
Ὅσο γιὰ μῆριες πᾶψεις φιλενάδες,
Θεμιάζουνε κι αὐτῆς, κι ἄς σὲ ζουλεῖουν.

Ἄς εὐχηθῶ τώρα κι' ἐγὼ — νὰ ζήσης,
Ἴσως φυλὴ πὸ ἀντρίκια μᾶς γεννήσης.

ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΡΤΑΛΙΟΤΗΣ

ήν στιγμὴν ἐπρόκειτο νὰ παιχθῆ ἔν μελοδραμὰ του, ἐξηφανίσθη αἴφνης καὶ ἐγένετο ἄφαντος. Τυχαίως ὅμως ἀνεκαλύφθη κρυμμένος μέσα εἰς ἓν ταπεινὸν ξενοδοχεῖον, ὅπου κατέφυγεν, ὅπως ἀνακουφισθῆ ἐκ τῆς νευρικῆς ταραχῆς, ἣ ὅποια τὸν κατέλαβεν ὡς ἐκ τῆς προετοιμασίας τῆς παραστάσεως τοῦ ἔργου του.

Ὁ Μασκάνης, ὁ συνθέτης τῆς «Καβαλλερίας Ρουσιτάννας», εἶναι ἐκκεντριώτατος. Αἱ ἰδιότητες του εἰς τὴν ἐνδυμασίαν του καὶ τοὺς τρόπους του εἶναι μοναδικαί. Οἱ λαιμοδέται του, τὸ κόψιμον τῶν σάκκων του, τὸ χροῖμα τῶν περινημίδων του ἀλλάσσουσιν ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν. Ἔχει τὴν μανίαν νὰ συλλέγῃ ὠρολόγια, καὶ φέρει πάντοτε μαζί του τρία τοιαῦτα, ἓν χρυσοῦν, ἓν ἀργυροῦν καὶ ἓν νικέλινον.

ΜΕΓΑΛΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

ΕΚ ΜΙΚΡΩΝ ΣΥΜΒΑΝΤΩΝ

Μία ἀγγλικὴ θυμαία.

Κατὰ τὸν πρὸ δεκαετῶ ἐτῶν πόλεμον τοῦ Τρανσβάλ μετὰ τῶν Ἀγγλῶν οἱ Μπούρς κατώρθωσαν νὰ κυριεύσουν μίαν ἀγγλικὴν σημαίαν.

Διὰ τὸ κατόρθωμα τοῦτο ὑπερηφανεύοντο καὶ δὲν ἔχοναν εὐκαιρίαν ὅπως ἐπίδειξωσι τὸ τρόπαιόν των εἰς πάντα Ἀγγλον, ὅστις μετέβαινεν εἰς Τρανσβάλ.

Ἀλλὰ κατὰ τὸ Ἰωδιλαίον τῆς Βασιλείσσης Βικτωρίας, τῷ 1897, οἱ Μπούρς ἐπέδειξαν φιλοφρονέστατα τὴν γενναιοφροσύνην των. Ὁ πρόεδρος Κρουγερ ἐν ὄνοματι τῶν συμπολιτῶν του ἀπέδωκε τὴν κυριευθεῖσαν σημαίαν εἰς τὴν ἀγγλικὴν Κυβέρνησιν.

Αὕτη ἐγένετο δεκτὴ μετ' εὐχαριστιῶν, ἀλλ' ἐδηλώθη μετ' ἀναλόγου φιλοφρονος ὑπερηφανείας πρὸς τοὺς Μπούρς ὅτι, ἐὰν ἐχρειάζοντο ποτε τὴν σημαίαν αὐτὴν ἠδύναντο νὰ τὴν ζητήσουν ὀπίσω.

ΥΓΙΕΙΝΗ

ΤΟΥ ΟΙΚΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

— Εἶνε ὠφέλιμον εἰς τὴν χώνευσιν ἓν μικρὸν ποτήριον οἰνοπνεύματος μετὰ τὸ γεῦμα;

— Οἱ ἐπιστήμονες διαφωνοῦσι. Κατὰ τοὺς μὲν τὸ οἰνοπνεῦμα ἐπιβραδύνει τὸ ἔργον τῆς χώνευσεως· κατὰ τοὺς ἄλλους δὲν ἐπιδρᾷ ποσῶς ἐπὶ ταύτης. Εἷς γερμανὸς ἰατρός, ὅπως ἐξακριβώσῃ τὸ πρᾶγμα, ἐκένωσε τὸν στόμαχόν του δι' ἱατρικοῦ ἔργανου μετὰ τὸ γεῦμα καὶ ἀνέλυσε τὸ περιεχόμενον. Ἀπέληξε δὲ εἰς τὸ ἐξῆς συμπέρασμα, ὅτι ἓν μικρὸν ποτήριον κονιάκ ἢ ρουμιού ἐνισχύει τὴν χώνευσιν, ἀλλὰ περισσότερα ποτήρια τὴν ἐπιβραδύνουν.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Πύργος 500 μέτρων.

Ὁ περίφημος πύργος Ἀίφελ χάνει πλέον τὰ πρωτεῖα τοῦ ὕψους. Εἰς Μονμάρτην τῶν Παρισίων θὰ ἰδρῶθῃ νέος μεταλλικὸς πύργος ὕψους 500 μέτρων, φέρων ἐπὶ τῆς κορυφῆς αὐτοῦ κολοσσαίων φάρον φωτιζόμενον δι' ἀστευλίνης καὶ ἔχοντα δύναμιν 200,000 κηρίων.

Τὸ βᾶρος τοῦ ἐγκεφάλου.

Τὸ ζήτημα τῆς σχέσεως μεταξὺ τοῦ βάρους τοῦ ἐγκεφάλου καὶ τῆς νοημοσύνης ἀπὸ μακρῶν χρόνων ἀπασχολεῖ τοὺς ἐπιστήμονας. Ἐσχάτως δὲ πάλιν ἄγγλος ἰατρός πραγματεύεται τὰ περὶ αὐτοῦ, συναθροίσας ὅλα τὰ μέχρι τοῦδε πορίσματα. Κατὰ ταῦτα ὁ βαρύτερος τῶν γνωστῶν ἐγκεφάλων, 2,400 γραμμ., ἀνήκειν εἰς ἐφημεριδοπώλην τοῦ Λονδίνου, τύπον βλακός! Δεύτερος ἔρχεται ὁ ἐγκέφαλος ἐνὸς ἀθλήτου Σκανδιναβοῦ χωρικοῦ, 2,340 γραμμ., τρίτος ὁ ἐγκέφαλος μιᾶς Ἰνδῆς, 2,200 γραμμ. ἦτοι 70 γραμμ. βαρύτερος τοῦ ἐγκεφάλου τοῦ Τουργκένιεφ. Τὸ μέσον βᾶρος τοῦ ἀνθρωπίνου ἐγκεφάλου εἶνε κατὰ τινας φυσιολόγους 1,500 γραμμ., κατ' ἄλλους δὲ 1,050. Ἐν τοῦτοις νεώταται ἐρευνᾶται ἀποδεικνύουσιν ὅτι τὸ μέσον βᾶρος 60 ἐγκεφάλων διασήμων ἀνδρῶν ἦτο 1,530 γραμμ., ἐνῶ ἀφ' ἑτέρου τὸ μέσον βᾶρος 15 ἐγκεφάλων ἡλιθίων καὶ μωρῶν ἦτο 1,776 γραμμ.

Ἐκ τούτου καταφαίνεται ὅτι καὶ ἐπὶ τῶν ἐγκεφάλων, ὅπως καὶ ἐπὶ πάντων, ὑπάρχει διαφορὰ μεταξὺ ποσότητος καὶ ποιότητος καὶ ὅτι ἡ νοημοσύνη δὲν πηγάζει ἐκ τοῦ βάρους μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ εἶδους τοῦ ἐγκεφάλου. Δυστυχῶς δὲ ἡ φυσιολογία δὲν κατώρθωσεν ἀκόμη νὰ ἐπιτείνῃ μέχρι τοῦ σημείου τούτου τὰς ἐρεῦνας τῆς.

Ἑκατονταετηρίς ἐμβολιασμοῦ.

Ἐωρτάσθη πρὸ τίνος ἐν Βιέννῃ ἡ ἑκατονταετηρίς τοῦ πρώτου διὰ δαμαλίδος ἐμβολιασμοῦ. Κατὰ τὸ ἔτος 1799 ὁ ἰατρός Καρρό, καταγόμενος ἐκ Γενεύης, ἀλλ' ἐξασκῶν τὸ ἐπάγγελμα του ἐν Βιέννῃ, ἔλαβε παρὰ τοῦ Γένερ ὀλίγην δαμαλίδα, διὰ τῆς ὁποίας ἐνεβολίασε τοὺς δύο υἱούς του. Συγχρόνως παρεσκευάσε καὶ τὴν πρώτην δαμαλίδα, ἣν ἀπέστειλε πρὸς δοκιμὴν εἰς Ἑλλάδα, Τουρίαν καὶ Ἀσίαν.

ΔΙΟΡΘΩΣΙΣ

Εἰς σελ. 340 (ἀρ. 22) παρηρημενέθη ἡ ἀγγλικὴ λέξις *pipe*, παρενθεθειμένη εἰς τὸ γαλλικὸν καίμενον, ἐξ οὗ μετεφράσθη τὸ ἄρθρον. Πρόκειται δὲ περὶ τῶν Σκώτων ἀσκαυητῶν, οἵτινες «παίζουσι χοροπηδῶντες» καὶ οὕτω πρέπει νὰ διορθωθῇ τὸ σχετικὸν μέρος.